

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vseh tiskovnikov, da so vsi tiskovi v slovenskem jeziku, in da po postitvi prejemanja na avstro-ogrske tiskarske in poštne cene, na pol leta 1 K, na četrt leta 8 K, na en mesec 3 K. Kdor hoče sam postiti, plača na vsa leta 12 K, na pol leta 6 K, na četrt leta 3 K 50 h, na en mesec 1 K 50 h. — Za tuje dežele velja več, kakor naša poština. — Na naročbe brez izločene vspešljive zaračune se ne obračuna. — Za ostanke se plačuje od petdesetega peti-krat po 10 h, če se ostanke tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Depisi naj se izvele frankovati. — Skoposti se ne vračajo. Uredništvo in upravitelstvo v Kladovih ulicah št. 6, in sicer uredništvo v I. nadst. upravitelstvo pa v pritličju. — Upravitelstvo naj se blagovoljše pošilja zaračune, reklamske, ostanke, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Sredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravitelstva telefon št. 35.

Goriški klerikalci in osrednji odbor za Gregorčičev spomenik.

„Slovenski Narod“ je priobčil pretekli teden z gornjim naslovom članek, ki ni prišel iz mojega peresa, ali dotika se moje osebe in s tem vseh protiklerikalnih rojakov v toliki meri, da kaže klerikalce v grdi strankarski luči celo ob tako važnem in splošnem vprašanju celokupnega naroda ter opozarja k previdnosti vse svobodomiselnih in naprednih Slovencev.

Ako bi bil jaz informiran o vsebini tega članka takrat, ko je bil dopisnik „Narodov“, tedaj bi „Soča“ ne bila objavila poziva „osrednjega odbora“ in poskrbel bi bil, da bi ga odklonil morda tudi „Narod“ in da bi se ne bil razšel ljubljanski odbor, katerega se klerikalci nesramno napačali.

Vsakemu je pač svobodno, da snuje tudi „osrednji odbor“, toda z isto pravico moremo ostali pripoznati ali ne pripoznati tak odbor, zaupati ali ne zaupati mu svoje novice, namenjene v posmrtno počaščenje velikega moža.

Tako pravico so imeli tudi nekateri gospodje v Gorici, ko so si naredili nalogo, da osnujejo v Gorici „osrednji odbor“. Toda kdor hoče osnovati v Gorici tak „osrednji odbor“, ki naj si pridobi pripoznanje in zaupanje vseh Slovencev, tedaj mora postopati drugače in ne tako, kakor opisuje „Narodov“ članek.

Članek pripoveduje, da je imel pri predpovedovanjih veliko besedo dr. Pavletič, torej mož, ki je bil in je zagrižen Mahničev učenec. Takrat, ko je prihrula nad ubogega Simona „nevihta s Krasa“ ter nam mrevzarila in končno ubila največjega pesnika sedanje dobe, takrat in ves čas pozneje je bil dr. Pavletič Mahničev oproda. In zdaj, ko hoče hvaležni narod postaviti svojemu ljubljencu dostojen spomenik, zdaj pa je bil tisti dr. Pavletič prvi med prvimi,

ki se nepoklicani sami stavljajo v ospredje ter hočejo narodu narekovati, kakšen bodi ta spomenik, še več: v kakšne namene se porabi denar, ki naj se steka v njihove roke iz sleherne slovenske roke, ponajveč seveda iz žepov naprednih, svobodomiselnih Slovencev.

Tiha želja pohlepne klerikalne brezobraznosti je bila ta, naj se zdaj, dokler je železo gorko, pridno skuje in zbira denar po celi Sloveniji, toda Simon Gregorčič dobi le krajšnjim razmeram primeren nagrobni spomenik, na rojstni hiši spominsko ploščo — ostanek pa naj se porabi za „Šolski dom“, ki so ga postavili vsi goriški Slovenci, pa so ga po razkolu brezobzirno uzurpirali klerikalci ter ga ves čas nesramno izkoriščajo v podkrepljenje svoje strahovlade v naši deželi.

V ta namen seveda je bilo treba postopati tako, kakor je storil dr. Pavletič, t. j., ne pripustiti v „osrednji odbor“ mene, ne izvoliti si odbora iz srede in v popolnem soglasju obeh strank, marveč izvoliti odbor, ki naj ima navidezno lice nekakega odbora „nad strankama“, v resnici pa so in ostanejo gospodarji — klerikalci.

Kako smo naprednjaki silovito popustljivi, potrpežljivi, prizanesljivi, ko gre za važno stvar, ki se tiče vsega naroda, smo dokazali že neštetokrat, a vsakokrat smo tepeni le mi, klerikalci pa triumfirajo. Ista pesem tudi ob tej priliki! —

Skoro istočasno, ko je dr. Pavletič rohnol proti meni in zahteval, da „Gabrščeku treba vzeti ugled“, (!), ko je dosegel, da ni v odboru nikogar, ki more enakovredno zastopati napredno stranko, — istočasno so imeli sestavljen poziv na narod, katerega naj priobčijo tudi napredni listi. V tak namen jim je bil Gabršček vendarle dober!

Tu ne gre za mojo osebo! Vsak naprednjak mora imeti pred očmi rek: „Danes meni, jutri tebi!“ Kdor je bolj v ospredju v naprednih bojnih četah, v tega se zaletavajo črni klerikalni vrani! Danes treba na Goriškem „vzeti ugled“ Gabrščeku, —

ako je ta enkrat izginil in se pokaže kdo drugi bolj v ospredju, tedaj gorje njemu, tedaj bodo vsa bojna kopja obrnjena njemu v srce. — Načela ne plavajo sama po zraku, mar eč njih nositelji so ljudje. Stara ligurijanska morala uvaža to resnico in pripušča, da se ubijajo načela, da se uničujejo nasprotujoče stranke tako, da se ubijajo tisti ljudje, ki so glavni predstavitelji nasprotnih načel in stremeljenj — Kar je storil torej dr. Pavletič, ni zadelo toliko moje osebe, kolikor celo — narodno-napredno stranko na Slovenskem. Zato morejo in morajo tudi vsi napredni Slovenci dati samo en odgovor, ki se glasi: sedanjemu „osrednjemu odboru“ v Gorici ne zaupamo, mi ga ne pripoznavamo, mi zahtevamo odbor, da bodo zadovoljni z njim tudi napredni in svobodomiselnih Slovencev, — in pa, ki bi imel v naprej določene vsaj glavne temelje, kako se porabi nabrani denar! — Da bodo pa klerikalci zdaj lepo zbirali denar in ga nekakega lepega dne rabili morda — proti nam, tako daleč pa ne sega naše oboževanje umrlega pesnika!

Končno še nekaj, iz česar naj vidi slovenski svet, ali je pritakalo več besede dr. Pavletiču ali meni pri posvetovanjih o ustanovitvi „osrednjega odbora“.

Dr. Pavletič do danes ne šteje še čisto nič v našem javnem življenju. Za slovensko stvar v Gorici in na Goriškem ni storil še nič takega, kar bi mu dalo pravico do kakega višjega mesta v vodstvu goriških Slovencev. — Narobe, ko smo se Slovenci začeli lepo polagoma razvijati, je bil Pavletič v Mahničevem taborju, ki je le oviral naš narodni napredek. Še leta 1896. je izdal politično društvo „Sloga“ knjižico o tedanjem življenju delovanju slovenske desetorice v deželni zbor. Razpošiljali smo jo brezplačno. Poslali smo jo tudi zapoznelemu študentu Pavletiču v Podgoro, toda Mahničev duh v njegovem srcu ni dovolil, da bi obdržal

tisto lepo in pomembno knjižico, marveč zavrnil jo je z neslano opazko na naslovni strani. — Zdaj pa, odkar se je dr. A. Gregorčič „poboljšal“, je dr. Pavletič „Sloga“ in je imel celo važno besedo, kakšen bodi spomenik možu, katerega je duševno in fizično ubil Pavletičev ideal — dr. Anton Mahnič.

Moje stališče nasproti slovenski javnosti je docela drugačno — in ako se kdorkoli obrača do celokupne javnosti tako, kakor mora katerikoli „osrednji odbor“ za Gregorčičev spomenik, tedaj je gotovo, da imam pri tem več besede nego jo ima kak dr. Pavletič. — In ako hoče ta dr. Pavletič uganjati celo ob tej priliki klerikalno politiko, udrihati po osebah, ki so v ospredju naprednih bojnih čet, tedaj je le naravno, da pokažemo naprednjaki takim vsiljivcem vrata, pa naj bodo njihove prošnje navidezno še tako lepe in svrhe plemenite.

Samo zaradi zanimivosti naj povem še, da bi imel jaz več pravice, stopati bolj v ospredje ob vprašanju spomenika možu, ki mi je bil osebno bliže nego kateremukoli članu sedanjega „osrednjega odbora“.

Simon Gregorčič je doma z Vrsnega, odkoder se je preselil moj stari oče v Kobarid. Z njegovo rojstno hišo smo imeli vedno najožje stike — njej v prid. Ko je imel stopiti v svet novomašnik Simon Gregorčič, tedaj mu je bila moja teta duhovna mati, ki ga je oskrbela z vsem tako bogato, kakor je malokatera druga oskrbela kakega novomašnika. — Prva služba Gregorčičeva je bila v Kobaridu. Jaz sem bil njegov učenec; ljubil me je in še malega dečka naučil, da sem mu stregel pri maši. Bil sem še tako majhen, da mi je moral pomagati, da sem spravil misal na drugo stran oltarja. — V poznejših letih sem bil njegov ljubljeneč, na katerega je vselej pokazal z zadovoljstvom in nekakim ponosom. Res je, prvi žarki rodoljubja in narodne zavesti so me ogreli takrat, ko je Gregorčič ustvaril kobarško čitalnico in sem prisluškoval, kako je

učil in navduševal kobarške može in mladeniče. — L. 1892 sem ga bil spravil jaz z Gradišča v Gorico; upal sem, da ga sprijaznim zopet s svetom, da bo tu občeval z znanci in prijatelji — in da bo taka družba blagodejno vplivala na njegovo muzo. Gmotno se mu je godilo slabo — in jaz sem mu dajal po 30 gl. na mesec pod predvezo, da sodeluje in pomaga pri „Soči“, ki je izhajala tedaj po — enkrat na teden. Da je to res, mora potrditi sam dr. A. Gregorčič. Moje žrtve niso imele zaželjenega uspeha. Po več mesecih se je preselil zopet na Gradišče.

Po razkolu l. 1899 pa je postal hladen nasproti meni — ali ne zaradi politike, marveč radi mojega stališča nasproti „Šolskemu domu“. Ni mogel razumeti mojega stališča, ali osebno me je imel še vedno rad, v kar imam dokaze.

Ko je umrl, sem storil vse možno, da je narod složno pokazal svojo ljubezen velikemu pokojniku. Moje delo je, da so lepo pisali o njem celo laški listi, moje delo je, da so imeli laški trgovci zaprte svoje prodajalne. Sodeloval sem v Gorici in v hribih in stal ob jami, ko so spuščali krsto v rodno zemljo.

Slovenska javnost naj presodi, kako velika je impertinenca enega dr. Pavletiča, ki ob taki priliki, ko gre za spomenik Simonu Gregorčiču, besni proti meni, ki sem bil in sem pokojniku tako neizmerno blizu, besni zato, da bi udaril s tem napredno stranko ter koval „nevenljive zasluge“ klerikalcem, ki so Gregorčiča duševno in telesno ubijali in ubili!

Kaj storiti proti toliki klerikalni nesramnosti, prepuščam odločitev izvrševalnemu odboru narodno-napredne stranke na Kranjskem, ki se je že sestavil, in onemu na Goriškem, ki bo imenovan tekom meseca januarja prihodnjega leta.

A. Gabršček.

LISTEK.

Zapiski slovenskega kolesarja.

Priobčuje Josip Knaflič.

Kakšno je bilo takrat. Še danes moram zmajevati glavo nad tem...

Stvar se je pričela pravzaprav čisto nedolžno. V jutru lepe jesenske nedelje nas je napravilo krdelce kolesarjev izlet v vasico N., ki je prvič zanimiva po svoji legi in svojih ljudeh (kraj je v Gorjancih), drugič so tam lepa dekleta, ki se radi smejejo in tudi drugače niso okovanih src, tretjič pa je dobiti gori v tem času prav izvrstnega pečenega jančka. Bil je naš namen, da se vrnemo, ko bo še svetlo, zakaj pot doli iz hribovja dol na cesto, koder je sploh bilo mogoče hoditi samo peš, je zahtevala nemalo pazljivosti in truda.

Ko dospemo v vas, je ravno minila maša. Od cerkve sem, obdane od pokopališča, smo videli med mrgolečo množico prihajati tudi domačega župnika v družbi gospoda,

ki je nosil dolgo lovsko pelerino. Oba sta bila velika, krepka moža. Približala sta se naši četi — in takoj je donelo na obeh straneh veselih vzklikov in pozdravov. Izkazalo se je pred vsem, da je mož s pelerino graščak s Tabora, gospod Zoran, ki je bil nas vseh dober prijatelj, in nadalje, da je bil župnik nekdanji sošolec dveh članov naše družbe, namreč sodnijskega adjunkta doktorja Kljuna in gospoda Matevža Kače, jurista s tridesetimi semestri.

Seveda je šlo takoj na praznovanje nepričakovanega prijetnega svidenja, in ko je bila že črna noč, se je praznovanje komaj dobro začelo. In udeleževala se je praznovanja cela vas. Cela vas je bila pokonci. V tem pozabljenem zagorskem kotičku, Bogu za hrbtom skritem, je napravil prihod kolesarjev senzacijo kakor prihod vojaške čete, in ljudje niso vedeli kam od strmenja, od razburjenja, od veselja. Od veselja toliko bolj še, ker jih je bilo nekaj med nami, katerim ni bilo prav nič za denar. Zavarujem se pa z vso odločnostjo proti sumničanju, kakor da so imela tudi srca n-ških deklet kaj opraviti s

tem. Nikdar! Simpatije, s katerimi so nas osrečavale one, so izvirale najčistejšim motivom. Zlata dekleta!

No, ne bom popisaval, kaj vse se je dogajalo takrat, prvič je molčati zlata vredno, in drugič ne maram mučiti filistrov. In naposled je morda v vseh teh stvarih tudi kaj, česar se danes nerad spominjam. In zato beležim samo to-le: Popivali smo tri dni in tri noči; tri dni in tri noči je regljala brez prenehanja vsakega godca harmonika in sta črkali njeni spremljevalki, pastirski piščali, tri dni in tri noči jenorela vas, kot bi imela v gosteh Pusta, kot da je popadel naenkrat celo goro v vrtnice blaznega, pijanega veselja, ki je noče izpustiti več.

In četrti dan zvečer, ko je bilo že popolnoma pri kraju z nami, je rekel gospod Zoran:

„Zdaj, gospodje, gremo pa še k meni!“

Naša kolesarska četa se je bila znatno skrbila v tem času. Kar jih je bilo med nami izvoljenih ljudi, ki nikdar ne skočijo s tira; ti so v ponedeljek s prvo jutranjo zoro zapustili goro; nekaj drugih je rešil po-

gube njih dobri angel varuh, šepetajoč jim (približno kakor tistemu perzijskemu kralju njegov sluga) v enomer na uho: Gospod, ne pozabi na službo! — dokler jih ni spravil srečno domov. Ostanek torej, ki se je rekrutiral iz eksistenc, ki jim je vseeno, je sledil takrat gospodu Zoranu.

Gospod Zoran je bil človek, o katerem so krožile najrazličnejše nasprotujoče si govorice. Vse, kar so vedeli ljudje iz njegove preteklosti, je bilo to, da je študiral na Dunaju. Kaj, tega ni vedel povedati nihče; a najbrže jus, saj Slovenci svoje dni niso študirali drugega. In nadalje so vedeli povedati ljudje, da je dal slovo študiranju, ko mu je zapustil stric posestvo na Taboru. Tam je živel zdaj sam zase, s svojimi posli. In ako je prašal človek, kako mu gre, tedaj je dejal eden, da dobro, ker mu posestvo dobro nese, drugi pa je zmi-gaval z ramami in delal hm, hm, a tretji je povedal naravnost in z gotovostjo, kakor bi pripovedoval o samem sebi, da živi gospod Zoran od danes do jutri in da bo tam na Taboru kmalu „vse skupaj vzel hudič.“ Če pa si se interesiral še bliže za

osebo gospoda Zorana, za njegov značaj, tedaj ga je hvalil ta čez vse kakor plemenitega, izvrstnega moža, oni pa te je svaril pred njim kakor pred nevarnim človekom; in eni so pripovedovali o njem, da živi tiho in solidno življenje in da ne mara za ženske, drugi zopet so ga slikali za razuzdanca in hudega Don Juana in tako dalje, nič pozitivnega ni bilo mogoče dognati o gospodu Zoranu. Prihajal je pogostoma v naše mesto, bil znan vsakomur, pil v gostilni par četrtink vina, in ako si ga poslušal, kadar je s svojim mirnim, ponosnim basom govoril o teh in onih stvareh, si nedvomno zadobil sodbo, kakšen pameten in praktičen človek je to.

Bil je gospod Zoran visok, krepak človek, izredno lep mož, imel je manire barona, in ko sem ga videl prvič, je prijahal v mraku viharne večera na iskren vranou, v viharjočem plašču in klobuku z dolgimi peresi, kakor kakšen romantičen junak. Meni je bil simpatičen in z njegovo osebo je imela moja fantazija dosti opraviti.

Gospod Zoran nas je peljal po hosti, najkrajšo pot, kakor je rekel.

Pismo iz Srbije.

Značajna proslava. — Transbalkanska železnica. — Neupravičene obdolžitve.

Belgrad, 13. decembra.

— **ut.** Današnjega dne pred sto leti so se srbski vstajši pod slavnim Karagjorgjem polastili Belgrada in zavzeli trdnjavo, a turška posadka se je vdala hrabrim srbskim kmetom, ki so na trdnjavi razobesili zmagovalno srbsko zastavo, da je veselo zaplapolala v svežem zraku in oznanila enemu delu srbskega naroda, da je sloboden na slobodni svoji zemlji. Značajan je v srbski zgodovini današnji dan in zato se je srbska prestolnica oblekla danes v praznično obleko, zastave vihralo po mestu in neko resnobo čitamo na obrazih Belgrajčanov, ki praznujejo stoletnico vstajenja srbske prestolnice.

Srbska vstaja se je začela l. 1804. v srcu današnje Srbije, v rodovitni Šumadiji, v vasi Ruduju, kjer je slavní „vožd“ Karagjorgje razvil zastavo slobode in pozval srbski narod na krvavo borbo s stoletnim tlačiteljem. Sami navadni kmetje, ki čitati niti pisati niso znali, so bili, ki so vodili to vstajo in ki so se borili. Čitani niti pisati niso znali ti čudni revolucionarji, ali bili so bistrega razuma, a v prsih jim je bilo junaško srbsko srce, ki ni poznalo strahu. In padalo je mesto za mestom. Srbski kmetje so z najprimitivnejšim orožjem premagovali dobro oboroženo in disciplinirano turško redno vojsko. Prvi med boritelji je bil vedno vožd Karagjorgje, ki je sam vodil vse bitke, četudi so se one vršile istodobno na vseh koncih in krajih. Komaj so Srbi na enem mestu premagali Turke, je prepustil Karagjorgje vstašem preganjanju sovražnika, a sam je zajahal konja in odhitel kot blisk na kako drugo bojišče, kjer je bila nevarnost največja. Ko so Srbi zavzeli Šabac, je bil Karagjorgje, ta izreden junak in vojaški talent prve vrste tam, a takoj po srbski zmagi na Mišaru je odhitel pred Belgrad, kjer je vodil obleganje mesta in ga tudi zavzel. Ponoči je srbska vojska napadla trdnjavo in ko je vdrla čez zidove, se vsede Milislav Čamdžija veselo na osvojeni turški top ter začne vpiti, da se je slišalo do glavnega stana voždovega, v današnji takozvani Paliluli: Napred, braće Srbi, sokolovi, evo imamo to-pove!

Najslavnejša doba srbske zgodovine, to je prva vstaja. Srbi so v teh borbah pokazali toliko heroizma, da je Evropa zadivljena zasledovala to interesantno borbo med kmeti, oboroženimi z najprimitivnejšim orožjem in med redno turško vojsko. Hajduk Veljko se bori s številnejšim sovražnikom, a zmanjka mu krogel za to-pove. Kaj hoče? Mesto krogel nabije topove z denarjem in bombardira Turke! Singjelić se v svojih obkopi pred Nišem ne more več braniti, ker nima več krogel, pa tudi moštvo je bilo že skoraj vse pobito od turških

Bila je črna, oblačna noč, v drevju je bučal močan veter in je bilo občutno mrzlo. In potem ta pot, zdaj navzgor zdaj navzdol, skozi nevidni in nepoznani gozd, s kolesi! Dasi smo imeli prižgane acetilenke, je vendar na vsak korak butnil kdo ob drevo ali se strkljal v jarek, do vrha napolnjen s suhim, glasno šumčim listjem. A to vse nam je delalo kolosalno zabavo. In česa nismo uganjali. Človek bi pričakoval, da je romantičnost naše poti kaj vplivala na nas, da nam je noč, temni, zamolklo bobneči gozd, poln skrivnosti in strahot, dal občutiti svojo moč — a ne, naših zmedenih, eksaltiranih duhov se ni prijel nobena stvar, in divjali smo kakor vandali v gozda veličastnem svetlišču, kjer je ob bučnem orgljanju viharja obhajala tuge-polna jesenska noč svoj rekviem.

Naj zakrije tudi to plašč molčečnosti in pozabljenja. In če tudi se — žal — prizadeti pri tem slavní čini jurista s tridesetimi semestri, Matevža Kače. Saj taka je vedno usoda zares velikih činov! Kdo se jih spominja, kdo jih časti? Samo malenkostim. Ničevnostim se klanja svet, malenkostem, ničevnem, kakor je sam. Žalostno, a

krogel. Junak se postavi zraven skladišča smodnika in ko pridrvi Turki v obkopo, izstrelí junaški Singjelić pištolo v smodnik in odleti v zrak — a z njim njegovi še preostali tovariši in moštvo Turkov...

Krona celi vstaji je pa bila osvoboditev Belgrada in zato se stoletnica tega dne danes praznuje posebej, četudi se je jeseni leta 1904. praznovala splošna stoletnica začetka prve srbske vstaje. Današnja proslava je tiha, brez vsakega pompa, ali mase ljudstva hodijo na periferijo mesta, tam, kjer so zakopani oni, ki so pri osvojitvi Belgrada izgubili življenje. Resni so danes obrazi Belgrajčanov, ki se klanjajo spominu onih herojev, katerim se ima današnja generacija zahvaliti za slobodo, ki jo uživa na rodni grudi.

Transbalkanska železnica, ki bi zvezala Rumunijo in Srbijo preko Turške z Jadranskim morjem, je danes takorekoč že gotova stvar. Osnova se je angleški konzorcij, ki izvrši ta srbski in rumunski ideal in ker Turška gotovo dovolí, da gre železnica tudi po njenih tleh, ne bomo dolgo čakali, in Srbija bo po najkrajši poti spojena z morjem. Železnična proga bo šla iz Bukarešta čez Krajovo v Grujo, kjer preseče Donavo in se nadaljuje po srbskih tleh čez Prahovo-Radujevac-Negotin-Zaječar-Knjaževac-Niš, potem se zavije po dolini Saba in Drima proti Skadarskemu jezeru in po dolini Bojane v Bar (Črna Gora), ali pa v S. Giovanni di Medua v Albaniji.

Ta železnična proga bo za Srbijo velikanskega ekonomskega in strateškega pomena in zato je razumljiv obupen odpor gotove evropske sile proti njej. Ta velika sila je razvila pri turški Porti veliko akcijo, da onemogoči realizovanje tega načrta, ali kakor vsa znamenja kažejo, je Turška dosti pametna, pa sprevidi, da ta železnična proga ni naperjena proti njej in bo dala dovoljenje za njeno gradnjo na turškem ozemlju.

Na ekonomski razvoj Srbije bo železnična zveza z Jadranskim morjem silno vplivala in sicer zelo blagodejno. Z otvoritvijo te proge nastane v Srbiji nova era v gospodarskem in političnem življenju in zato vse želi, da se ta načrt čim prej izvede.

Baron Aerenthal je v svojem ekspoziciji v delegacijah govoril o Srbiji popolnoma dostojno, ali pozneje, v proračunski debati ministrstva zunanjih zadev, je sledil stopam svojega predhodnika grofa Goluchowskega in je Srbijo na različne načine sumnil. To se je moglo pričakovati in ni moja namera, da bi zavrčal njegova zavijanja, ker pametni ljudje takointako dobro vedo, da Avstro-Ogrska nima navade govoriti o Srbiji dostojno in istinito, ker avstro-ogrski ministri zunanjih zadev niso taki ljudje, ki bi Jugoslovane imeli radi...

Ustaviti se pa hočem na obdolžitvah, s katerimi je obsul Srbijo

resnično. Edini menda med nami, ki ves čas ni izgubil normalnosti in svojega dostojanstva, je bil gospod Zoran. Dasi je izpil tiste dni, da rabim priljubljeno figuro modernih poetov: „morja“ alkoholičnih pijač in prekobil v tem celo jurista Kačo, je bil videti čisto trezen; samo njegov gladko obriti in pristno kavkaški obraz je imel nekoliko temnejšo barvo in v velikih očeh se je zdelo, da mu plapolala nemirnejši ogenj.

Molče stopajoč pred nami, svojo lepo, izvrstno dresirano angleško dogo vedno zraven sebe, nas je vodil proti svojemu dvoru. Naših burk se ni udeleževal, gledal je samo od strani in se tudi smejal, skupni dobri volji na ljubo in potrpežljivo je počakal vsakikrat, da se je od ravila družba zopet naprej — skratka, postopal je, kakor postopa gentleman nasproti svojim gostom, naj bodo taki ali taki.

Tako smo hodili do Tabora pač celo uro, dočim bi potreboval do tja normalen človek komaj polovico tega časa. No, proti koncu pota je šlo bolje; hoja in mrzli zrak sta nas slednjič le malo ukrotila, in ko smo

skupni avstro-ogrski finančni minister Burian (Burja?) — tudi v delegacijah. Ta gospod trdi popolnoma resno, da je nezadovoljstvo v Bosni in Hercegovini plod agitacij iz Srbije! Ali kako je to mogoče, ko je notorično znano, da je enostavno nemogoče prestopiti mejo na Drini, ker tega bosanska vlada nikomur ne dovoli! Ako pride kdo iz Srbije v Bosno po železnici, ga spremlja povsod legija ogleduhov, da se niti ganiti ne more nikamur. Pisma, ki prihajajo iz Srbije, se vsa odpirajo na bosanskih poštah in ako bi bila bosanski vladi neljuba, se enostavno uničujejo, a časopis ne sme menda nobeden iz Srbije v Bosno in Hercegovino. Ako srbski listi v Bosni in Hercegovini prinesejo kako vest o manifestacijah v Srbiji za Bosno in Hercegovino — zapleni jo od prve do poslednje črke bosanska preventivna cenzura! Na kak način naj torej Srbija agitira v Bosni? E, gospod Burjan, modra glava!

Lepa reč in komoten izgovor! Vladati tako, da je vse nezadovoljno, a potem obdolžiti radi te nezadovoljnosti prebivalstva proti vladi — sednjo državo! V Srbiji se niti ne misli na reinkorporacijo Bosne in Hercegovine, nego se samo želi — in to je želja cele kulturne Evrope — da se da Bosni in Hercegovini avtonomija in pravica samoopredeljenja. V tej smeri piše srbsko časopisje, a to idejo zastopa — posebno v poslednjem času — tudi časopisje francosko, a Francozi v Bosni in Hercegovini gotovo niso čisto nič zainteresovani. Prebivalstvo otoka Krete gotovo ni kulturnejše, naprednejše od bosanskega prebivalstva in vendar ima Kreta svojo avtonomijo, a Bosni in Hercegovini je Avstro-Ogrska noče dati. Bolgarska se je oslobodila istodobno, ko je Bosna dobila novega gospodarja in kolika razlika je danes med Bolgarsko in med Bosno! Prva je napredna, cvetoča država, a druga domena — vohunov in orožnikov...

Zakaj noče reči Burjan istine? Zato, ker bi istina bila najhujša obtožba njega samega in države, v kateri je on minister! In zato je obsul ta komodni gospod Srbijo z neupravičenimi obdolžitvami!

Voli'na reforma pred gosposko zbornico.

Dunaj, 16. decembra. Volilna komisija gosposke zbornice je sklicana v sredo popoldne k seji zaradi novega položaja. Vlada še vedno upa, da se dožene kompromis med poslansko in gosposko zbornico. Delegati gosposke zbornice zahtevajo, naj poslanska zbornica sprejme najprej numerus clausus, potem šele gosposka zbornica opusti pluraliteto. Delegati poslanske zbornice pa zahtevajo ravno nasprotno: gosposka zbornica naj sprejme volilno reformo nespremenjeno, potem šele se bo govorilo in sklepalo o numerus clausus.

se bližali gradu, je molčal in hodil lepo v vrsti celo jurist Kača.

Od grada pa do hoste, ki je imela tukaj lice parka, je tekla kratka aleja starih jelk, segajočih tesno druga v drugo, da se je zdelo ponoči, kakor bi se dvigalo tu dvojce orjaških zidov in kakor da smo vstopili med visoke okope trdnjave.

Tam spredaj, kjer je bilo svetlejšje, pa je ležal grad. Tudi čisto temen, kakor ena sama črna stena. Pač, eno gorenjih oken se je malo svetilo...

V tem trenutku je obstal gospod Zoran in pogledal napeto proti gradu. Isto je storil njegov pes in zarenčal.

„Kaj pa je?“ sem vprašal jaz, ki sem hodil tik za njim.

„To je čudno,“ je mrmral, komaj, da sem ga razumel. „Zgoraj je luč...“

„Morda kdo vaših ljudi?“

„Kdo? Stara je šla domov v svoj rojstni kraj in ima priti šele jutri. Torej bi mogel biti samo hlapec Miha... A luč je zgoraj v mojih sobah, in ključje imam tukaj pri sebi!“

„Kaj pa gledata tako? Ali vidita mater božjo?“ je golčal zadaj jurist Kača.

(Dalje prih.)

Največje ovire dela kratka doba, ker bi se poslanska zbornica nikakor ne mogla sestati pred 14. januarjem, da sklepa znova o volilni reformi in o numerus clausus.

L v o v, 16. decembra. Posl. dr. Malachowski je izjavil, da se bo večina poslanske zbornice izrekla za numerus clausus le tedaj, ako se vsaj en del članov v gosposko zbornico volí; pred vsem morajo dobiti sedež v gosposki zbornici razni stanovi, kakor trgovske in obrtne zbornice ter kmetijske organizacije.

Dunaj, 16. decembra. Socijalni demokratje so že začeli opravljati baronu Becku krvniško službo. Včeraj se je zbrala vsa ekskuzivna socialne demokracije na posvetovanje, ali bi ne kazalo nastopiti z grozilnimi sredstvi. Sklenilo se je, naj se pozove vse organizacije, da se bodo po potrebi zbrale takoj po glasovanju o volilni reformi v gosposki zbornici k strankini konferenci na Dunaju. Obenem je pozvan na delo „generalni“ odbor.

Češki radikalci — strah za vlado

Dunaj, 16. decembra. Ministrski predsednik je povabil k sebi voditelja čeških radikalcev posl. Klofača in Baxo, da ju pregovori, naj radikalci umaknejo nad 50 svojih nujnih predlogov, s katerimi je zastavljen dnevni red poslanske zbornice, da ne more rešiti proračunskega provizorija. Polanca sta izjavila, da ustrezeta ministrskemu predsedniku le, ako se ugodí njih zahtevam v jezikovnih in uradniških vprašanjih.

Bosna in Hercegovina pred delegacijo.

Budapešta, 16. decembra. V včerajšnji plenarni seji avstrijske delegacije se je nadaljevala razprava o kreditu za Bosno in Hercegovino. Skupni finančni minister baron Burian, je najprej polemizoval z delegatom Biankinijem, ki ga je imenoval črnoglednika. Rekel je, da v Bosni in Hercegovini pravzaprav ni agrarnega vprašanja. Osvoboditev „kmetov“ se mora prepustiti svobodnemu sporazumljenju prizadelih. Novi tiskovni zakon se kmalu izvede. Izgon uradnikov je imenoval minister upravičeno pravico deželne vlade. Izguala jih je kot nadležne in nevarne (?) tužce. Biankinija in Klofača je pozival, naj predložita dokaze za svoje obdolžitve. — Po kratki specialni debati je bil proračun za Bosno in Hercegovino sprejet, nakar je delegacija nujnim potom dognala tretje branje proračunskega provizorija.

Italijanska zunanja politika.

Rim, 16. decembra. Zbornica je razpravljala danes o proračunu ministrstva zunanjih del. Dep. Luziferio je izjavil, da se Italiji ni treba bati kakega napada Avstro-Ogrske in tudi na utrjevanje avstrijskih mej zve Italija ravnodušno. — Dep. Arto je izrekel upanja, da iredentizem in Albanija ne bodeta kalila dobrega razmerja med Avstro-Ogrsko in Italijo. — Dep. Bissolati (socialist) je izjavil, ako vlada med obema državama res tako pristrano razmerje, kakor zatrjujejo ministra zunanjih del obeh držav, je trozveza za Italijo popolnoma nepotrebna in hudo breme brez zadostne kompenzacije; zakaj trozveza izpostavlja Italijo konfliktu z Anglijo. — Po debati je bil v tajnem glasovanju sprejet izredni vojaški kredit.

Dogodki na Ruskem.

Petrograd, 16. decembra. Proti bivšemu vrhovnemu gubernatorju Dubasovu se je izvršil atentat z bomo. Dubasov je ranjen. Vrženi sta bili dve bombi in izstreljenih je bilo šest streliv. Dva atentatorja so aretovali.

Ločitev cerkve od države na Francoskem

Pariz 16. decembra. Pri izpraznjevanju škofjskih palač in seminarjev so se prigodili včeraj veliki igredi. V Arrasu so morali vojaki

odstraniti škofa iz palače, pri čemer so se primerile velike demonstracije. Vrata v semenišče so bila od znotraj zabarikadirana ter so jih morali s silo zlomiti. Vse seminariste so vojaki odstranili.

Današnji ministrski svet je izdelal zakonski načrt, s katerim se vernikom zagotovi izvrševanje bogoslužnosti. Cerkve ostanejo še nadalje posvečene bogoslužju. Roki za likvidacijo cerkvenega premoženja se razvejljavijo. Zakon pa zahteva ustanovitev verske zadruga za vsako župnijo in ta zadruga bo juridična lastnica cerkve in njenega premoženja.

Američani proti Japoncem.

London, 16. decembra. Po vsi Kaliforniji posebno v San Francisku se je začela splošna gonja proti Japoncem, ki se jih čimdalje več priseljuje. Dosegli so, da japonski otroci ne smejo obiskovati ameriških šol; sedaj pa še zahtevajo Japoncem sovražni Američani, da morajo železnice imeti posebne vozove za Japonce, kakor so v južnoameriških državah vpeljani posebni vozovi za zamoree. — Časopisi prinašajo brzojavke iz Honolulu, da na sladkornih nasadih na otoku Havai delajo vojaki izveljaponskih polkov s svojimi častniki vred, vsi preoblečeni v delavce. Iz tega prorokujejo odlični ameriški državljani, da je Japonska že pripravljena za eventualno vojsko z Ameriko.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. decembra.

— **Občinski svet ljubljanski** ima v četrtek dne 20. decembra ob 5. uri pop. izredno sejo. Na dnevnem redu javne seje so naznamila predsedstva in poročila o vlogi Ubaldapl. Trnkóczyja in tovarišev glede vinjet na priporočenih pismih, ki se oddajajo na ljubljanski pošti; o nadomestni volitvi zastopnika občinskega sveta v odbor „Elizabetne otroške bolnice“; o županovem dopisu v zadevi načina zaznamovanja čimovnih razredov mestnih uradnikov; o prošnji Marjete Klemenčeve za odobrenje parcelacije dela parcel št. 55/1, 56 in 57/1 kat. obč. Sv. Petra predmestje II. del na troje stavbišč; o poročilu mestnega stavbnega urada glede povišanja enotnih cen za tlakarska dela Tomažu Starinu, mestnemu tlakarju v Ljubljani; o prizivu „Laibacher Eislaufvereina“ proti prepovedi mestnega magistrata glede gradnje dveh lesenih barak ob svojem drsališču; o prošnji Salezijancev na Rakovniku za dovolitev prispevka k stroškom za učila in druge šolske potreščine in občinskega svetnika Frana Malega samostalni predlog v zadevi obveščanja občinstva o novih isumih glede električnih žarnic. Na dnevnem redu tajne seje so predstavena naznamila in poročila o oddaji službe magistratnega policijskega svetnika; o oddaji službe II. mestnega komisarja; o oddaji službe pisarniškega praktikanta; o županovem dopisu o nekeje personalni zadevi; o prošnji mestnega policijskega stražnika Frana Sinkovca za upokojenje.

— **Odbor „Slovenskega društva“** ima v četrtek, 20. t. m., ob polupetih sejo v pisarni predsednika g. dr. Al. Kokalja v Koldvorskih ulicah št. 12. Gg. odberniki se vljudno prosijo, da se te seje zanesljivo udeležijo.

— **Narodno-napredna stranka na Goriškem** se misli reorganizirati. Potrebna je ta reorganizacija vsled preobrazenja političnega življenja po volilni reformi.

— **Tuj red.** Cesar je dovolil, da sme okrajni glavar krški, gosp. Ivan Tekavčič, sprejeti in nositi častni križec orlovskega reda velikega vodstva meklenburg šverinskega.

— **Iz finančne službe.** Davkar gosp. Josip Kavčič je imenovan za glavnega davkarja v področju finančne direkcije v Trstu.

— **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Jutri, v torek, se ponovi Smetanova opera „Prodana nevesta“. Marinko poje ga Skalova,

Dalje v prilogi.

Kecala g. Betetto, Janka g. plem. Rezunov, Krušno g. Ouřednik, Vaška gosp. pl. Zach. — Dramsko oboje pripravljalo Hauptmannovo dramo „Potopljene zvon“ v A. Funtkovem prevodu, operno oboje Wagnerjevo opero „Lohengrin“.

— **Slovensko gledališče.** Repriža Cankarjeve izvirne komedije „Za narodov blagor“. Hiša je razprodana, vprizoritev stoji na višini premiere. — Obljubil sem nekaj estetik. Evo je, v aforizmi. „Za narodov blagor“. komedija s političnim ozadjem. Prva slova komedija. Drama značajev; Shakespeareji komediji sorodna tudi po rahlem ustroju in po fenomenalnosti dovtipa, dovtipa v značaju, dovtipa v besedi. Dialog vseskozi aparten, nič vsakdanjosti, brez trivialnosti, eleganca lahkega in esprita. Poln paradoksov, naenkrat se zasuje z dosedanjega tira v stran, frapira, blesti in ne postane nikoli nezanimiv. Zbori in dela kaskade v strugi, ki mu jo riše predmet drame. Fulminantne kaskade. Notranja tehnika: lahkotna, ne išče teatralističnih efektov, pa je polna dramatiške sile. Cankar je sovražnik teatralike, Cankar je literat. Njegove drame niso narejene, niso preračunane, ampak so izliv. Zato so poezija, literatura in zato kaviar. Dejanje raste iz samega sebe, ne kakor jelka, ampak kakor lipa, v lepem loku v vrh. Scene se s čudovito lahkoto izpreminjajo; logično se razvija druga iz druge, peripetija pa je nenadna: pred očmi se dejanje prevrže v stran, katero si najmanj pričakoval: to je peripetija esprita, vendar pa strogo izvirajoča iz značaja dotičnih oseb (Grozid in Gruden v prvem in zadnjem dejanju, Gornik in Grudnovka v drugem in tretjem, posebno tretjem, etc. etc.). Posamezni nastopi, prehodni scene v sceno, konci scen so efektni v svoji elegantni lahkoti in frapantni vsled nenavadnosti, plodoviti radi tega ker le odpirajo perspektivo, ne da bi pokazali vso panoramo. Zunanja tehnika je torej istotako elegantna, skoro da igrija, kakor notranja: Cankar je dramatik. Dejanje je obilneje, nego je to običajno pri modernih Hauptmannovih vrstah. Živahneje vrvenja je dovolj, zlasti v prvem dejanju. Ali poglavito je dejanje, ki se završuje v dušah, v notranjosti oseb: to je komedija značajev, ne komedija dejanj. Nastopajoče osebe niso osamele figure, komične vsake zase, ampak stoje v duševnem sorodstvu ali pa jih je zvezal krepki obroč neizogibne stike vsled njihove pozicije. Komiche postanejo vsled medsebojnosti, ki jo njihova posebna osebnost komika le še povzdiga. Nad celokupnostjo pa je vrhu vsega zlita še tista pristna Cankarjeva štimunga, ki mami in opaja in ki se je ni mogoče ubraniti: Cankar je hipnotizer, hipnotizer za maso kakor za posameznika. Vse dejanje se razvija iz značaja. Zato so značaji krepko obrisani, vsaj poglaviti, kajti osvetljuje jih ves razvoj dejanja. Vendar pa dopuščajo svojim interpretom dokaj svobode. Niso vsi enako krepko obrisani. Najjasnejši je značaj Gornikov: lep, mlad, bogat, ne preveč prebrisan, zato pa iz srca mehak in neokreten. Ima vsled svoje socialne pozicije, to se pravi, samo radi svojega pokolenja in svojega bogastva, vpliv na zgoraj. Zato ga vse lovi, za „narodov blagor“. Njegov značaj je čisto jase, vsak korak je popolnem motiviran, samo to (kar sega preko okvirja naše komedije) ni dovolj jasno, kako to, da ima tak vpliv, da ga vse išče. O vsem tem se nam le namigava, do jasnosti pa ne pridemo. In to je nedostatek, ki ga ob predstavi niti ne zapazimo, ki pa nas neprijetno zadene, ko iščemo motivacije. In pa, kaj ga je zaneslo v te kraje? Sam slučaj, slučaj, ki mu sam ne ve vzroka. In odkodi vedo ljudje vse te stvari, tako da mora Gornik postati stožer, krog katerega se vrtil ves svet. — Poleg njega najkrepkeje risan je Ščuka, tisti činiški žurnalist, ki pozna življenje, ki ve, da je vse le laž in ki laže, ker mora, ker hoče živeti, ki pa si ne prikriva, da bi bilo edino pošteno, da se obesi. Ščukova dejanja rasto iz njegovega značaja in so vseskozi jasno in krepko motivirana. Istotako kurtizanska Grudnovka, ki bi rada ne samo v politiki ampak tudi v svojem najintimnejšem življenju v kalnem ribarilu. Kurtizana najhujše vrste, ki pa ne more do svojih ciljev, ker se njeno stremenje razbije ob čerih Gornikove nerodnosti. Krasna figura, potret, nalašč ekstremen, ker to zahteva notranja tehnika komedije, ne, satire. Manj krepko orisan je dr. Gruden, slabotni politik, ki ga vodi na konopcu njegova žena, sicer velik kujon, pa vendar še preveč pošten, da bi mogel zmagati nasprotnika Grozda. Njegovo razmerje do njegove žene pa trpi na nejasnosti. Končno bi jo žrtvoval, ujo in njeno zvestobo — pa je vendarle ljubosumen. Če bi bili cilji višji — ali bi jo žrtvoval brez obotavljanja, brez bolesti v srcu? Ta kujon je preslaboten in preneodločen, zato ne more niti zahtevati, da bi

ga vsaj kot kujona respektirali. Dr. Grozd je risan kod tiran vse krepkeje. O njegovem značaju nismo niti trenutek v dvomih, le da na našem odru ni prišel do prave veljave, ker hrani osebnost njegovega interpreta v samem sebi premalo tiranske nravi. Krasni tipi so tudi Matilda obdana s pravim čarom dekliske navivnosti, psihološki tako popolno zadeta kakor njen vihravi, temperamentni ljubimec, dijak Kadivec, ki mu uhaja z jezika vse, kar mu je šinilo skozi možgane. Satirični komediji povsem prtmerno karikirana je za slovensko vzajemnost klepetava Mrmoljevka in njen dični malomožganski soprog. Figura profesorja Kremžarja, moža, ki bi prav rad Jak zase v kalnem ribaril, ki pa zbeži v okrilje trenutnega mogotca, kakor hitro vidi, da je ves njegov napor zastoj, ta figura je imenitno pogojena. Ostale manjše osebe so kot epizodične orisane prav jasno in so tako dramatiški grupirane, da tvorijo z glavnimi osebami vseskozi harmonično celoto. Nedostata, ki ga je bilo opaziti pri „Jakobu Rudi“, da so bile namreč posamezne osebe druga drugi preveč podobne, se je C. otesil in postavil na oder toliko subjektov, kolikor oseb. Ob konec drame se nekaterniki spotikajo, češ, da je premalo markanten. Ni res! Vse dejanje je izčrpano, Gornik se poslavlja odhajajoč drugam, proč od teh ljudi, ki ga neprestano zalezujejo. Grozd in Gruden sta doigrala, ljudstvo se je pod vodstvom osvetnika Ščuke obrnilo od njiju proč, pobije jima šipe in gre preko njiju v svojo boljše bodočnost. — Res je sicer, da Cankar v tej dramini povsem samonikel: marsikateri njegov tip ima svojih prednikov v svetovni, tudi v dramski literaturi. Tudi posameznim situacijam bi bilo najti dovolj paralel, a to je brez pomena. Samonikel je Cankar v podrobnostih risanja, samonikel v načinu grupiranja, originalen v dialogu in v štimungu, ki ji je težko najti par, in originalna je končno ideja, iz katere se je rodila njegova komedija, ki ji je velika literarna vrednost gotova in ki je daleč nadkrilila vso našo dosedaj slovensko dramsko literaturo. — Komedija se za božične praznike ponovi. Fr. K.

— **CXLVI. odbora seja „Slovenske Matice“** bo v petek, dne 21. grudnia ob petih popoldne v društveni pisarni. Spored: 1. Naznanila predsedništva. 2. Potrditev zapisnika o 145. odboru seji. 3. Poročilo knjižnega odseka. 4. Tajnikovo poročilo. 5. Eventualia.

— **Občni zbor „Zveze slovenskih odvetnikov“.** „Zveza slovenskih odvetnikov“ je imela včeraj popoldne v mestni posvetovalnici svoj letni občni zbor. Zborovanje je otvoril predsednik dr. Karel Triller, ki je obenem poročal o društvenem delovanju v preteklem poslovnem letu. „Zveza“ tudi v tem letu ni spala, je naglašal govornik, delovala je bolj na tihem, ker iz taktičnih razlogov ne kaže, da bi svoje akcije razobesila na veliki zvon. Lansko leto sta se poleg kolegov dr. Hudnika, dr. Hrašoveca, Dermote, dr. Benkoviča i dr. obrnili na „Zvezo“ tudi dve stranki: „Tiskarna sv. Cirila“ v Mariboru o znani aferi radi slovenskih napisov in Martin Virbnik v Pliberku v neki šolski zadevi. „Zveza“ je vsem, ki so se obrnili nanjo, ša na roko z dejanjem in nasvetom. Društveni odbor se je 7. maja t. l. po posebni deputaciji predstavil novemu predsedniku graškega nadsodišča vitezu Pitreichu ob priliki, ko se je mudil v Ljubljani, ter mu razložil gravamina slovenskega naroda in slovenskih odvetnikov. V tej deputaciji so bili tudi dr. J. Brejce iz Celovca, dr. Juro Hrašovec iz Celja in dr. Fr. Rosina iz Maribora, ki so vsak zase podali predsedniku pritožbe glede zapostavljenosti slovenskega jezika v okoliših okrožnih, oziroma deželnih sodišč v Celju, Mariboru in Celovcu. Predsednik Pitreich je deputacijo sprejel izredno prijazno ter naglašal, da ne bo nikdar pozabil, da žive v okoliših graškega nadsodišča tudi Slovenci, ki jim je po zakonu zajamčena popolna enakopravnost. Zli se pa, da so bile to samo lepe besede, zakaj skoro na to je graško nadsodišče v konkretnem slučaju dr. Goll contra dr. Brejce razveljavilo odločbo celovskega senata, da sme zastopnik dr. Brejčev — dr. Triller — govoriti pri razpravi slovensko. Pritožba v tej zadevi se je poslala pravosodnemu ministarstvu, a še dosedaj ni rešena. Predsednik je nato prečital dotično odločbo graškega nadsodišča. K predsednikovemu poročilu je pripomnil dr. Rosina, da pogrša v njem pojavnika, kaj se je ukrenilo v zadevi ustanovitve samostojne bolniške blagajne odvetniških uradnikov. Predsednik je pojasnil, da se je stvar sporočila „Društvu slov. odvetniških in notarskih uradnikov“ v Celju, ki se pa dosedaj še ni izjavilo, ako želi sodelovanje „Zveze“. Dr. Triller je nato prečital zapisnik zadnjega ob-

nega zbora ter pri vsaki točki omenil, da-li se je dotični sklep izvedel ali ne. Med drugim je tudi omenil, da je odbor pisal „Vzajemnemu podpornemu društvu“ v Ljubljani, naj ne vplaga nemških vlog pri sodiščih v Trstu in Gorici. Predsednikovo poročilo se je vzel soglasno na znanje. Blagajnik dr. Al. Kokalj je poročal o denarnem stanju društva. Društvo je imelo 63 članov, od katerih je dosedaj plačalo letnino 33. Dohodkov je imelo društvo v preteklem poslovnem letu 590 K, izdatkov pa 255 K 58 v; med temi izdatki je tudi podpora po 200 K, ki se je izplačala „Društvu odvetniških in notarskih uradnikov“ v Celju; prebitka je bilo torej 334 K 42 v. Društveno imetje znaša: prebitek iz l. 1904/05 749 K 37, v prebitek iz l. 1905/06 334 K 42, v obresti 42 K 36 v, torej skupaj 1126 K 15 vin. Blagajnikovo poročilo se je odobrilo. Predsednik dr. Triller je na to naznanil, da je dr. Gvidon Srebre v Brežicah izstopil iz društva, ker je odložil advokaturu, in se spominjal v toplih besedah v Kostanjevici umrlega tovariša dr. Prevca. Ker še „Zvezi“ še vedno niso pristopili vsi slovenski odvetniki, se je na predlog dr. Trillerja in dr. Kušarja sklenilo, naj se slovenski odvetniki s posebno okrožnico vnovič pozovejo, da pristopijo društvu in sicer ne toliko z ozirom na stanovske, kakor zlasti na narodne interese. O justičnih razmerah na Koroškem in na Štajerskem so poročali dr. Janko Brejce iz Celovca, dr. Juro Hrašovec iz Celja in dr. Fran Rosina iz Maribora. Poročilo dr. Otokarja Rybafa iz Trsta je izostalo, ker je bil poročevalec v zadnjem hipu zadržan, se udeležiti zborovanja. Dr. Brejce je naglašal v svojem govoru, da je pri sodiščih na Koroškem še vedno v polni veljavi stari sistem, po katerem se povsodi zastopavlja in podi izpred sodišča slovenski jezik. Vse pritožbe na nadsodišče in ministrstvo ne pomagajo nič; ponajveč se te pritožbe niti ne rešujejo. Ko se je 18. junija t. l. mudila koroška deputacija na Dunaju v zadevi volilne reforme, je intervenirala tudi pri pravosodnem ministru dr. Kleinu. Minister je sicer pokazal, da je izbornou poučen o koroških razmerah, a ni hotel ničesar obljubiti, da bi hotel pripomoči slovenskemu jeziku do pravice, marveč se je skliceval samo na dr. Ploja, češ, da on ve, da pravosodni minister nima o tej zadevi ničesar govoriti in da so mu popolnoma vezane roke. In res se čuje, da ima o personalnih zadevah pri sodiščih na Koroškem in Štajerskem odločilno besedo edino nemški minister — rojak Prade, kateremu se predložijo vsi tozadevni akti. Govornik se je dotaknil tožbe, ki jo je proti njemu vložilo uredništvo „Slovenca“, oziroma dr. Lampe, ter pripomnil, da se mu je edino v tej tožbi, ki je bila docela kopirana po tožbi, ki jo je on vložil proti dr. Lampetu in Štefetu, posrežilo izgovoriti pri dež. sodišču v Celovcu slovenski zapisnik. Na Koroškem prevladuje tendenca, da se vsa takozvana slovenska mesta zasedejo z nemškimi kurzovci in se slovenski sodni uradniki iztisnejo iz dežele. Zanimiva sta v tem oziru dva slučaja. Neki slovenski avskultant bi moral v najkrajšem času položiti sodnijski izpit. Neki svetnik mu je odločno odsvetoval, naj ne dela sedaj izpita, ker bo sicer prav gotovo premeščen iz dežele. Pri deželnem sodišču v Celovcu je avskultant Ehrlich, brat odločno narodnega kaplana dr. Ehrlicha. Mož je veljal do sedaj za dobrega Slovenca. Ko je pa uvidel, da kot tak na Koroškem ne bo napredoval, se je javno deklariral za Nemca ter pri neki razpravi, ko bi moral zapriseči slovensko stranko v slovenskem jeziku, izjavil, da ni toliko več slovenskemu jeziku, da bi mogel stranko zapriseči. To sta dva slučaja, ki v bengalični luči ilustrujeta sodne razmere na Koroškem. Na predlog dr. Novaka se je izrekla dr. Brejce za njegovo interesantno poročilo priznanje in zahvala. O justičnih razmerah v celjskem okolišju je poročal dr. J. Hrašovec, ki je zlasti opozarjal na princip nemških uradnikov na Štajerskem, da sestavljajo slovenske zapiskane samo z onimi slovenskimi strankami, ki niso večje nemškega jezika. Dr. Rosina je slikal razmere v okolišju mariborskega okrožnega sodišča v dokaj temnih barvah; slovenski jezik se povsodi prezira in zapostavlja, zlasti pa postopa v tem oziru brezobzirno državno pravičnost. V Mariboru se nastavljajo večinoma sami „kurzovci“. Da pokaže, da so ti „kurzovci“ docela nevedni slovensčine, je prečital razsodbo nekega takega učenjaka, ki je naravnost klasičen dokaz za to, da so ti kurzovci absolutno nesposobni za uradovanje med Slovenci. Pravice slovenskega je-

zika se sicer še vedno kršijo, vendar se je pa vsaj toliko preokrenilo na bolje, da ni več mogoče kaj takega, kar se je pred desetletjem zgodilo dr. Dominku, ki je bil radi slovenske vloge obsojen v denarno kazen „wegen unanständiger Schreibweise“. Dr. Brumen je opisoval nečuvne razmere pri sodišču v Ptuj, ter pozivljaj vse faktorje na Slovenskem, naj zastavijo vse sile, da se čim preje ustanovi v Ljubljani nadsodišče. Na predlog dr. Kušarja se je sklenilo, naj se obrne „Zveza“ s posebno vlogo na nadsodišče v Gradcu in zahteva, da se pri prizivnem senatu v II. instanci v Gradcu v razpravah, ki se pričenjajo s slovenskimi tožbami, izvršereferatini izreče sodba v slovenskem jeziku. Debate o tem predlogu so se udeležili dr. Leskovar, dr. Hrašovec, dr. Rosina, dr. Triller, dr. Pegan in dr. Pirc. Na predlog dr. Leskovarjev se je sklenilo, storiti primerne korake, da ne bo tukajšnje deželno sodišče razpošiljalo slovenskim županstvom nemških dopisov. Dr. Pegan je predlagal, naj „Zveza“ in posamni slovenski odvetniki izjavijo, da v bodoče ne bodo več sprejemali prestav, ampak samo originalne slovenske razsodbe nadsodišča v Gradcu; na predlog dr. Pirca se je odločilo, naj v tem oziru stopi „Zveza“ v dogovor s „Kranjsko odvetniško zbornico“. V odbor so se volili na predlog dr. Brumnov vsi dosednji funkcionarji, in sicer: dr. Karel Triller kot predsednik, dr. I. Kušar, dr. V. Krisper, dr. Al. Kokalj, dr. Fr. Novak, dr. I. Hrašovec, dr. O. Rybaf, dr. Ivan Brejce in kot zastopnik kandidatov dr. Vladimir Sernec kot odbor. Tekavdič pa kot preglednika. Ko so se še rešile nekatere interne sadeve, je predsednik dr. Triller zaključil občni zbor.

— **„Iz naše najstarejše zgodovine“.** „Splošno slovensko žensko društvo“ je priredilo snoči v veliki dvoran „Mestnega doma“ vsakomur brezplačno pristopno predavanje. Predaval je g. Valter Šmid, kustos deželne muzeja o naši najstarejši zgodovini. G. predavatelj nam je opisal življenje prebivalcev v naših krajih v kameniti dobi; kako so mostičarji na ljubljanskem barju izdelovali domača orodja iz kamna, kako stanovanja so imeli, kako so delali posodo, kakšne ornamente so imeli. Kamenena doba je bila starejša in mlajša. Za njo je prišla bakrena doba, ko so se izdelovala domača orodja iz bakra. Ta je bila kratka. Za njo je prišla bronasta doba, ko so bili izdelki iz bronu in so ljudje zapustili stavbe na koleh in šli na griče, kjer so si stavili potrebna bivališča. V bronasti dobi se vidi velik razvoj v vsem izdelovanju orodja in drugih reči. Okoli leta 1000 pred Kristom se je začela prva železna ali halštatska doba. Raba železa je postala splošna stvar. Halštatska doba je dvojna: starejša in mlajša. Ljudje so stanovali v takozvanih gradičih, dobro utrjenih. Ljudje so zdaj sežigali mrljice, dočim so jih preje pokopavali. Tedanji prebivalci so se imenovali Iliri. Mlajša železna ali latenska doba se je začela okoli leta 400 pred Kristom. Zavladali so takrat v naših krajih divji roparski Kelti. Železo je dospelo do popolne veljave. Denar je prišel takrat prvič v naše kraje. Prinesli so ga Kelti s svojih roparskih potovanj po Macedoniji in drugih sosednjih deželah. Ko jim je ta pošel, začeli so ga sami izdelovati. Kelti so imeli hude boje z Rimljani. Pravljica pripoveduje, da je ustanovil Jazon Ljubljano oziroma Emono, v resnici jo je pa rimski cesar Oktavijan Avgust leta 34. pred Kristom; s tem se je začela naša zgodovinska doba. Kakor vidimo, je bilo predavanje velezanimivo. Zbrano občinstvo se je g. predavatelju konci predavanja zahvalilo z obilnim ploskanjem. Predavanje je bilo dobro obiskano, zlasti od dam. Želeti bi le bilo, da bi se ga bil udeležil še marsikdo, ki bi se ga bil morda gotovo lahko udeležil, če bi ga ne bila zadrževala sama gola brezbriznost.

— **Gospodinjstva šola.** Ljubljanske narodne dame slovijo po pravici vsled svojega marljivega in požrtvovalnega dela pri vsakovrstnih dobrotelnih, socialnih in kulturnih napravah. Izmed takih institucij je ena najvažnejših „Gospodinjstva šola“, ki je imela včeraj popoldne občni zbor v svojih prostorih na Rimski cesti. — Predsednica gospa Marija dr. Kokalj je otvorila zborovanje z iskrenim pozdravom vseh navzočih članic. Nadalje se je spominjala v tekočem letu umrlih članic in članic gospe Marijane Zoro, dr. Kopčeve in Josipa Šmuka. V znak sožalja so se zborovalke vzdignile s sedežev. — Nato je poročala o društvenem delovanju blagajničarica gdč. Antonija Kadivec. Iz nje-

nega poročila posnamemo: Letos so zaključili 9. društveno leto. Včerajna šola je bila vedno dobro obiskana. Pohajale so je večinoma dekleta iz tobačne tovarne, a tudi drugih stanov. Dekletom iz tobačne tovarne in tudi drugim se nudi prilika, se priučiti kuhanja, likanja, šivanja in varčnosti. Tu imajo priliko, se priučiti potrebne vednosti o gospodinjstvu, in sicer brezplačno. Zato je želeli, da bi marljivo pohajale šole in kot pridne učenke uporabljale praktično, kar so pridobile v šoli. Gospodinjstvo se med nami Slovenkami vse premalo uvaža, smatra se premalenkasto. Prej ali slej pa bomo sprevideli, da je važen faktor v narodnem gospodarstvu, in da je treba spretnosti v gospodinjstvu, kakor pri drugih opravilih. Varčnost je temelj, na katerem sloni blagostanje družine, prirediti okusno kosilo z majhnimi stroški je umetnost gospodinjke. Zapravljivost povzroča pomankanje, vsled malomarnosti gospodinjke trpi družina, stradajo otroci, je vzrok prepirom in revščini. Mnogo se greši v tem oziru med Slovenkami, vsakdanja skušnja nam potrjuje, da se dekle omoži, a nima pojma o kuhanju, o varnem gospodarstvu, in začne se gorje in drago plačuje nevednost. Da se je vzdrževala šola, zahvaliti se imamo slav. deželnemu odboru za podporo. Letos je podarila c. kr. tobačna tovarna 200 K podpore, za kar se ji izreče najtoplejša zahvala. Nadalje se je zahvalila članom in članicam, ki so s svojim prispevki pripomogli, da se ta potrebna šola nadaljuje. Odbor si je prizadeval, razširiti šolo in povečati njen delokrog; ustanovila se je opoldanska šola, ki pa je vsled prepičlega števila učenek zopet prenehala. Odbor je pozival po časopisih za vstop v „Gospodinjstvo šola“, ki jo je ustanovila na Dunaju gostilničarska zadruga ter jo je potrdilo ministrstvo. Po desetih mesecih napravijo gojenke izpit ter dobe spričevalo sposobnosti za učiteljico gospodinjstva. Sicer se jih je nekaj prijavilo, a nezadostna šolska izobrazba jih je ovirala. Za vse uspehe v naši „Gospodinjstvo šoli“ se je v prvi vrsti zahvaliti marljivi učiteljici gdč. Ravnikarjevi, ki se mnogo trudi žrtvuje in varčuje pri gospodinjstvu, da je vkljub dragini mogoče izhajati. — Zahvala se pa izreče tudi gospe, ki so predavale učenkam o gospodinjstvu, posebno hvalo pa zasluži gospa Moosova, ki je vodila gospodinjstvene knjige. — Dohodkov je bilo 1347 K 96 vin., stroškov pa 1238 K 62 vin., potemtakem prebitka 109 K 34 vin. Računi so se odobrili. — Pri volitvi je bil izvoljen soglasno dosednji odbor, in sicer: gospa Marija dr. Kokalj (predsednica), gospa Franja dr. Tavčarjeva (podpredsednica), gdč. A. Kadivec (blagajničarka), gospa dr. Korunova (namestnica), gospa B. dr. Hribarjeva (tajnica), gospa M. Govékarjeva (namestnica); nadzornice so gospe: Hudovernikova, gdč. Jerina, gospa Kajzelova-Sercl, gospa dr. Krmavnerjeva, gdč. Maroutova, gospa Moosova, gospa Peruškova, gospa Šubičeva, gospa dr. Toplakova in gospa Vidmarjeva. Za učiteljico ostane gdč. Ravnikar. Končno se je sklenilo prirediti prihodnji petek Gregorčičev večer, pri kateri priliki bo predavala gospa M. Govékarjeva o pokojnem pesniku.

— **Božičnica za revno šolsko mladino.** Dobrodelni odbor, ki mu že več let stoji na čelu gospa Franja dr. Tavčarjeva in ces. svetnik Ivan Murnik, je priredil včeraj ob 11. dop. v telovadnici I. deške mestne ljudske šole običajno božičnico revnim učencom in učenkam vseh ljubljanskih mestnih ljudskih šol. K ganljivemu slavu so prišli med drugimi deželni predsednik gosp. Schwarz z gospo soprogo, deželni šolski nadzornik gosp. Fr. Levec, vladni svetnik g. vit. Kaltenegger, zastopnice tozadevnega komiteja gospe Šubičeva in Supančičeva ter gospodični Premkovi, okr. šolski nadzornik g. Meier, zastopnik meststrata mag. koncipist g. Fr. Govekar, voditelji vseh mestnih ljudskih šol, mnogo drugih učiteljev in učiteljic, katehetov ter več staršev. Načelnica in načelnik komiteja sta bila, žal, vsled boleznih zadržana. Slavje je otvoril vodja gosp. Fr. Gabršček z lepim nagovorom, pozdravljajoč odlične goste in zahvaljujoč se imenu obdarovane mladine vsem dobrotnikom, posebno pa damam odbora. Naglašal je, da je letošnja božičnica tem večjega pomena, ker je letos 40 let, odkar obstoji ta dobrodelni komite. Malo je društev, ki bi priredila toliko veselja otrokom in si pridobila toliko hvaležnosti revnih staršev, kakor odbor, ki prireja te božičnice. Spominjal se je posebno načelnice gospe dr. Tavčarjeve in načelnika ces. svetnika g. Murnika, ki se v duhu veselita svojega dobrodelnega čina. Otrokom je polagal na srce, naj se izkazujejo svojim dobrotnikom hvaležne s tem, da se bodo pridno učili ter se lepo obnašali.

Staršem pa je polagal na srce vzajemno delovanje s šolo. — Dež. predsednik g. Schwarz se je v svojem nagovoru v začetku spominjal vsled bolezni odsotne gospe dr. Tavčarjeve, ki je duša celi prireditvi ter dostavil: „Zelimo ji vsi, da se kmalu pozdravi.“ — Nato se je mala učenka v vezani besedi ganljivo zahvalila vsem dobrotnikom, nakar se je začelo obdarovanje otrok z obleko, obuvalom in pecivom. Blago so darovali znani dobrotniki med ljubljanskimi trgovci, izdelale pa so obleko vse odbornice. Pecivo in slaščice so darovali skoraj vsi ljubljanski peki in sladničarji.

— **Sestanek slovenskih trgovskih potnikov.** Včeraj dopoldne se je vršil v restavraciji „Narodnega doma“ sestanek slovenskih trgovskih potnikov. Kakor je bilo iz dobrega obiska in živahne debate razvidno, vlada med slovenskimi trgovskimi potniki prav živo zanimanje za snujajoče se društvo slovenskih trgovskih potnikov. Na sestanku se je poudarjalo med drugim potreba takega društva. V Ljubljani bi se dobilo do 60 pravih članov, slovenski potniki so pa tudi v Celju, Gorici, Trstu, Mariboru, Reki. Društvo naj bi stopilo v zvezo s hrvaškimi trgovskimi potniki, ki so poslali brzojaven pozdrav na sestanek in s tem pokazali, da se strinjajo s svojimi slovenskimi kolegi v njihovih ciljih in težnjah. Da bi društvo dobivalo podporo od trgovske zbornice, dež. zbora itd., je bil predložen predlog, naj bi se med drugim v početnicah ustanovil kurs za potnike. Društva eden glavnih namenov naj bi bil, da se pridobivajo za Slovensko slovenske tiskarje. Razpravljalo se je nadalje o podporah članom za časa bolezni ali stalne onemoglosti, o uvedbi informacijskega registra, o pridobivanju podpornih članov in sploh o gmoetnem položaju potnikov zdaj in potem, ko se društvo ustanovi. Prihodnji sestanek trgovskih potnikov bo prihodnjo nedeljo ob 10. uri dopoldne v restavraciji Narodnega doma, na kar se opozarjajo vsi slovenski trgovski potniki, ki se ga bodo pač lahko udeležili v velikem številu, ker so prazniki pred durmi in torej vsak trgovski potnik prost.

— **Božičnica „Dobrodelnega društva tiskarjev na Kranjskem“** se je vršila sredi v sokolovi dvorani v „Narodnem domu“ in je bila kakor sploh vsako leto kar najboljša obiskana. Posetniki so bili s prireditvijo docela zadovoljni, zlasti pa otroci, ki so bili bogato obdarovani s slaščicami in sadjem pod veličastno okičenim in razsvetljenim božičnim drevescem, ki je migljalo v nebroju lučic. Za zabavo je kribel poleg drugega tudi bogat srečolov, pri katerem je marsikoga obsula sreča z raznovrstnimi dobrotami. Razplozjen je vsakega posameznika in vseh skupaj je bilo kar najboljšo. V to je pripomogla poleg sviranja ljubljanske družbene godbe izborna klet in fina kuhinja restavracije g. Keržičnika, ki je znova pokazal, da toči pristno kapljico in ima izvrstnega kuharja, da lahko konkurira z vsako restavracijo, zlasti ker so cene ne le zmerne ampak celo nizke.

— **V korist Gregorčičevemu spomeniku** podari, kakor se nam javlja, „Slovensko telovadno društvo v Ljubljani“ polovico dohodkov javne telovadbe, ki jo priredi, dne 1. januarja 1907 ob 5. uri popoldne. Uverjeni smo, da se bode slovensko občinstvo z radostjo odzvalo društvenemu vabilu, in da bo vsakdo rad prispeval po svojih močeh za sklad v prilog Gregorčičevemu spomeniku.

— **Z ozirom na sobotno notico „Na adresu naše poštne uprave“** konstatujemo, da se grajane nerednosti niso zgodile na tukajšnji pošti, kjer poslujejo vseskozi vestni uradniki, marveč so jih najbrže zakrivali nemški uradniki ali uslužbenci v ambulanci na koroški progi.

— **Šolski koncert** gojencev „Glasbene Matice“ bo prihodnji četrtek, dne 20. decembra ob pol osmih zvečer v veliki dvorani „Narodnega doma“.

— **Mestno drsališče in Nemci.** Drsališče na ribniku v Tivoliju so imeli do letos od mestne občine v najemu Nemci, takozvani „Eislaufverein“. Dasi bi zahteval že najnavadnejši takt, da bi društvo, ki je imelo drsališče v najemu od slovenske mestne občine, spoštovalo slovenski jezik in ga v svojem poslovanju ne zapostavljalo, vendar „Eislaufverein“ ni hotel na drsališču napraviti tudi slovenskih napisov, dasi je bil dolžan to storiti po pogodbi občine, in prostovoljno prevzete dolžnosti ni hotel izpolniti niti tedaj, ko je mestna občina v to silila. Občinskemu svetu ni končno preostajalo drugega, kakor pokazati vrata tem prepotentnim gospodom in jim odpovedati nadaljnji najem tivolskega ribnika. To se je zgodilo letos. „Eislaufverein“ je bil prepričan, da je ta odpoved samo formalna in da bo početkom zime zopet dobil brez težkoč tivolski

ribnik v zakup za drsališče. Ker se pa te nade niso uresničile in je mestna občina prevzela drsališče v svojo rezijsko, so bili naši nemškotarski silno razjareni. Jeli so preudarjati, kako bi se maščevali mestni občini, da se neče pokoriti njihovim zahtevam. In uganile so jo modre glave. Napravili so si za tobakačno tovarno svoje drsališče, meneč da bodo s tem silno oškodovali v rokah mestne uprave se nahajajoče drsališče. No, tivolskemu drsališču bodo nemčurji s tem le malo škodovali, v drugem oziru pa mora biti Slovencem samo prav, ako ostane ljubljanska nemškotarija lepo med sabo. Ljubljansko nemškotarstvo se naj le svobodno separira, nam je to zelo pogodu, bo še preje propalo, saj ga itak že sedaj drži samo umetno pokonci edina „Kranjska hranilnica“.

— **Otvoritev ekspozituro c. kr. glavnega carinskega urada.** Na tukajšnjem glavnem poštneju uradu se odpre v sredo, dne 19. t. m. ob 8. uri zjutraj ekspozitura c. kr. glavnega carinskega urada. Od tega dne dalje se bodo torej dobivale carinske poštnice pošiljatelj na glavni pošti, vhod v Selenburgovih ulicah. To velja zlasti za tiste stranke, ki so doslej same hodile oziroma pošiljale po take pošiljke na c. kr. glavni carinski urad na južnem kolodvoru, za vse dunge stranke, katerim se je do sedaj dostavljalo na dom, bo poštni urad opravil ta posel tudi za naprej. Uradne ure od 8 do 12 dopoldne in od 1 do 4 popoldne.

— **Izredni poštni promet v Božiču.** V božičnem času se bodo od 21. do 24. t. m. podaljšale uradne ure pri tukajšnji predaji pošiljatev vozne pošte, in sicer tako, da se bodo od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer brez presledka sprejemale pošiljke. Občinstvo se zaradi tega z ozirom na lastno korist, kakor tudi glede na to, da pošti olajša njeno težavno nalogo, nujno povablja, da prinese kolikor mogoče že v dopoldanskih urah ali vsaj kmalu popoldne pošiljatev na pošto, ako želi, da se še tisti dan odpošljejo. Priporočila se tudi v pošiljatev pridetiti še drug naslov, ker je potem, ako se odpre pošti mogoče dostaviti jo, tudi če bi se zunanji naslov izgubil ali pa tako izbrisal, da ga ni možno več brati. V svrhu hitrejšega dostavljanja došlih pošiljatev, se posamezne stranke kar najvidnejše prosijo, dostavljajo poštnih pošiljatev kolikor mogoče hitro in nemudoma odpraviti, t. j. hitro podpisati oddajne listke in poravnati pristojbine, kajti vsako tudi najmanjše zadrževanje zavira občutno ves promet.

— **Pogreb Juvančičeve gospe** se je vršil včeraj popoldne od hiše žalosti v Spodnji Šiški k Sv. Krštofu. Udeležilo se ga je tako velikansko število občinstva, da takega pogreba Šiška menda še ni videla. Na čelu sprevoda je šla z zastavo šolska mladina šišenska, ki ji je bila pokojna gospa najradodarnjša dobrotnica, potem Društvena godba ljubljanske, šišenski „Sokol“ z zastavo, gasilno društvo, šišenska „Čitalnica“ z zastavo, pevsko društvo „Ljubljana“ z zastavo in pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“; nato se je pomikal mrtvaški voz, za katerim je šla nepregledna množica dam in gospodov; bile so deputacije raznih slovenskih društev kakor Ženskega telovadnega društva, Splošnega slovenskega ženskega društva, „Merkurja“, ljubljanskega „Sokola“ pevski zbor „Glasbene Matice“, politično društvo Vodnik itd. itd. Koder se je sprevod pomikal, povsod je bilo vse črno občinstva, dokaz, kako priljubljena je bila prerano umrla gospa. Pogreb je vodil frančiškanski župnik z asistenco treh duhovnikov. Pred hišo žalosti je pela „Glasbena Matica“, v cerkvi pri Sv. Krštofu „Ljubljanski Zvon“ na pokopališču pa „Ljubljana“. Dobrotljivo gospi, ki je bila najboljša mati, zvrna gospodinja, navdušena in požrtvovalna Slovanka in Slovanica ter mila dobrotnica vsakomur, kdor se je k njej zatekel, ohrani pač vsak v najboljšem spominu. Blag ji spomin!

— **Pretep.** Delavci Jernej Matičič iz Ivanje s sela, Lovrenc Mivšek iz Žiberš, Anton Kavčnik iz Plešivice in pos. sin Jakob Govekar iz Laz, so pili v gostilni Franca Leskovca v Lazah pri Logatcu, se kregali in pretepali. Ko so šli okoli polnoči domov, je napadel Matičič Govekarja z nožem, nakar sta Mivšek in Kavčnik padla po Matičiču in ga mlatila z okleščki. Ta je sicer ušel, a ona dva sta jo ubrala za njim, in ko sta ga došla, sta ga bila, dokler ni nezavesten obležal. Vrnila sta se nato v gostilno. Mivšek je odšel kmalu ven k Matičiču, ki ga je zavlekel k Leskovčevi gostilni, kjer ga je pretepal z okleščkom, dokler ni bilo Leskovca ven. Ranjenca so prepeljali v deželno bolnišnico, Mivška pa oddali sodišču v Logatcu.

— **Nadina Slavjanska v Gorici.** Nadina Slavjanska pride v Gorico 7. januarja 1907 in priredi tam koncert.

— **Visoka starost.** Poroča se nam, da je v Begunjah pri Cerknici umrla Marjeta Mekinda, iz po celi Notranjski obče poznate narodne rodbine Hrenove, v visoki starosti blizu 87 let.

— **Iz zapora so spustili onega A v g u s t a Š e n a,** ki je bil na sumu, da je zažgal pri sodišču v Ajdovščini.

— **Pogreba se 24 letna slabomurna posestnikova hči Terezija Rogač** po domače Oblakova iz Mlina pri Bledu. Šla je 1. t. m. od doma in se izrazila, da skoči v Savo. Ker se še ni vrnila, sodijo, da si je v domišljiji, da jo vse preganja, res kaj storila. Vsa poizvedovanja po nji so ostala brezuspešna. Rogač je precej velika, vitka, prijetne zunanosti, ko stanjevihi las, takih obrvi, plavosivih oči in okroglega obraza. Oblečena je kmetiško, govori slovenski, nemški in laški. Kdor bi kaj vedel o njej, naj naznani to okrajnemu glavarstvu v Radovljici.

— **Za denar pa znajo — slovenski!** Mestni urad celjski je razposlal nastopne letake tudi s slovenskim besedilom. Le-to slove: „Vsak prvi ponedeljek v mesecu se vrši v Celju živinski sejm, h kateremu se za prignano živino nobena mitnina in nobena stališčna pristojbina ne pobira.“ Izvzeti od te oprostitve mitnine in stališčnih pristojbin so trije sejmi, in sicer v soboto v sredopostu, ob sv. Uršuli, t. j. 21. oktobra, pa o sv. Andreju, t. j. 30. nov. — Vidi se, da naši „stramdeutsch“ mestni očetje tudi znajo in upoštevajo slovenščino, kadar se gre za denar in odiranje naših ljudi. Vsaj je le treba ob sejmih v Celju gledati naše nemške kramarje, kako se trudijo, spraviti slovenskega kmeta ob njegove groše!

— **V siromašnici v št. Vidu na Štajerskem** se nahaja že od začetka septembra neka okoli 60 let stara ženska, katera noče povedati svoje identitete. Navedena je majhne postave, rjavih oči, topega nosa in govori slovensko ter sodijo, da ni norma. Kdor bi vedel o njeni identiteti kakor podatke, naj jih sporoči orožništvu ali policiji.

— **Prostovoljnega gasilnega društva v Voloski** ustanovni občni zbor bo dne 29. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih hotela Liburnija „Narodni dom“ v Voloski s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo provizornega odbora. 2. Vpisovanje članov. 3. Volitev uprave. Kako koristno je gasilno društvo za vsak kraj, ve vsak. Zato bi bilo pa tudi dobro, da se vpiše v omenjeno društvo kolikor več izvršujočih, podpornih in ustanovnih članov. Na protigigancijo od strani nemškega opatijskega ognjegasnega društva, kateremu je na čelu gosp. Ivan Fenzl, naj se pa nihče ne ozira. „Nemci“ v Opatiji so proti ustanovitvi slovenskega gasilnega društva delali z vsemi močmi, a je bilo vse zastojno. Gospod stotnik je letal na vse strani in se spozabil celo tako daleč, da je dal klicati člane, ki so iz njegovega društva izstopili, na okrajno glavarstvo v Voloski. Seveda ni bil zato nihče obojen, ali časa za take stvari nima vsak toliko kakor stotnik. Ako bi bili mi tako dolgih jezikov in taki sovražniki tako potrebnega društva, kakor je ravno ta g. stotnik, bi se pač javno pobavili nekoliko z afero „Firlei“ ali pa z opisi življenja in prošlosti teh gospodov. Seveda si mi s takimi rečmi ne bomo mazali rok. Niti na misel nam ne pride, da bi nasprotovali nemškemu prostovoljnemu gasilnemu društvu v Opatiji.

— **Tuji v Opatiji.** Opatijo je obiskalo od 1. septembra do 5. decembra 1906 6648 oseb, od 29. novembra do 5. decembra jih je prišlo 223, a 5. decembra je bilo v Opatiji nastanjenih 1044 oseb.

— **Iz drugega nadstropja je padla** v Červinjanu soproga trgovca Siliča ter se nevarno poškodovala.

— **Izginil je z doma 59letni** Josip Tavčar v Trstu. Bil je nekoliko slabomurn in se sodi, da se je ponesrečil.

— **Obstreljen je bil na lovu** 37letni kmet Jozef Bertok iz Kopa. Dobil je strel v glavo in so ga morali prepeljati v tržaško bolnico.

— **Prijetno življenje in ponorejanje menic.** Zagrebško sodišče je otvorilo konkurz nad premoženjem tverke M. Jurak v Dolnji Stubici. Uvedla se je kazenska preiskava proti prokuristu tverke Juraku kot sinu lastnice vdove Katarine Jurak. Da je tverka prišla v konkurz, je zakrivil prokurist s svojim lahkomišelnim življenjem, ki je požrl ogromne vsote. Jurak je imel z neko ljubljansko nemško igralno intimne zveze in delal z njo pogosto izlete v Budimpešto. Tudi v Zagrebu je silno razmetaval denar in plačeval za šampanjca, da se je vse čudilo. V svoji prevzetosti je nekoč polil z njim oleandre v neki kavarni. Pred par tedni je izginil in pisal materi, naj se ga spominja v molitvi. Zdaj se je dognalo, da je Jurak ponarejal menice. Govori se o velikih svotah, ki so pa najbrž

zelo pretirane. Tverka Jurak je imela trgovino z mešanim blagom, tovarno za sodavico in neke vrste banko.

— **Bosenske znamenke.** Vsakega filatelista ali zbiralca poštних znamk so prav razveselile nove bosenske znamenke, kajti dovršene so v resnici prav umetniško. Edino napako imajo, ker je napis edino le v blaženi nemščini, prav po avstrijski navadi. Te znamenke so vzbudile precej hrupa po slovenskem časopisju in ni dolga teča, kar so ravno tisti časopisi poročali, da se je bosanska vrhovna uprava zblala tega časnikega hrupa tako, da je vzela iz prometa te znamenke. Seveda je pri tej priliki bombastično sporočil, da je on, t. j. „Slovenec“ prvi protestiral proti tej krivici, ki se godi jugoslovanstvu v Bosni. In med vrticami je bilo brati, da je bosanska uprava ravno vsled tega živkanja vzela iz prometa one znamenke. Vprašali smo nekega znanca v Bosni, da nam sporoči o tej zadevi ter mu sporočili, kaj je pisal „Slovenec“. In ravno te dni smo dobili celo zbirko teh znamk z opazko, da se bosanska uprava zmeni za to živkanje toliko, kolikor za lanski sneg. Filatelista.

— **Nedeljska kronika.** Danes ponoči je mestna policija aretovala zaradi poškodbe tujeja imetja, tepeža, vlačuganja in zaradi razgrajanja 12 oseb. „Najtežja“ izmed vseh sta bila barjanska fant Rudolf Gale in Martin Sernak. Takoj, ko sta prišla v neko gostilno na Dolenjski cesti, sta začela goste zmerjati z različnimi psovskami. Poprej mirnim gostom to ni posebno ugajalo in tudi ti so odgovorili svoje. Vnel se je prepri, iz katerega je slednjič nastal tepež, pri katerem so bili glavno bojno orožje stoli. Med viharjem je bilo razbitih mnogo stolov, miz, svetilka in steklena vrata, vsled česar ima gostilničar čez 80 K škode. Ker le ni bilo miru, je prišla policija in aretovala glavne p ovokaterje. Gale, kakor tudi Sernak se bodeta morala zagovarjati pred sodiščem. — Prehudo veselje. Svoja sta se ga bila nalezla neke dva možakarja nekoliko čez mero. Ker sta pa hotela, da o ti njuni sreči izve tudi širši svet, sta ob polu 12. prirogovalila v Florjanske ulice in tam tako razgrajala, da so ljudje jeli prižigati po stanovanjih luči in odpirati okna. Ko je prišel „koncert“ poslušati tudi pol. stražnik, sta jo poodila čez sv. Jakoba most na Breg, kjer je eden padel in ga je med „gorvstajenjem“ stražnik že držal za ovratnik. Med potom mu je bil iznova ušel, a je bil zopet prijet in odveden v hišo miru. — Hudomušni Peter. Včeraj se je bil n ki Peter na Žabjeku tako razljutil, da je hotel vse razbiti. Miril ga je brat, a vse ni nič pomagalo. Peter se ni dal ugnati in se ni dal. Ko je prišel ponj policijski stržnik, se mu je vrغل na tla, a naposled se je vendar omečil in mu sledil. — Zadnje včerajšnje junaštvo pa je pokazalo na Dolenjski cesti 6 obrtnih pomočnikov, med katerimi so bili tudi neizogibni Barjani. Kar na cesti so si bili skočili v lase in se toliko časa ravšali, da jih je presenetila policija in jih potem spravila pod ključ. Trije so zadobili pri tepežu lahke telesne poškodbe, a bodo vkljub temu obdarjeni z „urami“.

— **Pogreba se že osem dni na** Zaloški cesti št. 6 stanujoči Jozef Virant, rojen leta 1851. na Vrbičju, pristojen v št. Jur pod Ljubljano. Virant je oženjen in mu je bilo zadnji čas opaziti, da je nekoliko zmešan. Fantaziral je, da mu hočejo zavdati in se je tudi izražal, da si bode vzel življenje.

— **Ogenj v dimniku.** Sredi ob polu 8 so se vnele saje v dimniku hiše št. 16 v Kladeznih ulicah. Ogenj so pogasili domači in ni napravil nobene škode.

— **Zatekel se je majhen, belorjav pes,** ki čuje na ime „Flok“. Kdor ga je ujel, naj ga izroči trgovcu z delikatesami g. Jozefu Köglju v Sodnijskih ulicah št. 4.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj sta se odpeljala z južnega kolodvora v Ameriko 2 Slovencev, nazaj pa je prišlo 200 Hrvatov, 40 Slovencev in 30 Macedoncev. Iz Kočevja je šlo domov 13 štajerskih Slovencev-rudarjev.

— **Izgubljene in najdene reči.** Črevljar Andrej Režek je izgubil bankovec za 10 K. — Služkinja Frančiška Miklavčičeva je našla srebrno žensko uro z verižico. — Na južnem kolodvoru je bila izgubljena, oziroma najdena otroška čepica, očala s futurdom in dve šolski knjigi.

— **Slovenci v Ameriki.** Vlak je povozil v La Sallu Ignacija Šimca, doma z Dolenjega vrha pri Novem mestu. — Požar je bil v Clevelandu v gostilni S. Mihelčiča. Vsi so se rešili razun n. B. Briškega, doma iz Lokev na Hrvatskem; ta se je zadušil.

— **Najnovejša novice.** Pasivna resistenca pri pošti. Zaupniki poštних uslužbencev vseh kategorij

so sklenili na Dunaju, da nastopijo s posebno izjavo, in če je treba s pasivno resistenco proti vladi, ako ne ugodí zahtevam poštних uslužbencev. Razdelil se je med vse organizacije poziv v tem smislu. Trgovinsko ministrstvo se hoče izogniti konfliktu na ta način, da všteje nižjim uradnikom in ekspedijentom doklado v penzijo, a več začasnih služb poštних slug spremeni v stalne.

— **Cesarjev zet v smrtni nevarnosti.** Orijentni ekspresni vlak, s katerim se je vozil v Budapešto tudi cesarjev zet, bavarski princ Leopold, je trčil v Alagu ob tovrni vlak. Oba vlaka sta močno poškodovana, a izmed potnikov je ranjen le grof Ed. Csaky.

— **Strašna drama.** V Graslenu na Češkem je 19letni Riedel ubil ljubico svojega očeta in njenega 1 let polletnega otroka, zažgal hišo ter se pod streho obesil.

— **12.000 tub kalodonta** so ukradli štirje uslužbenci tverke Sarg.

— **Gospod „komisar“.** V bukovinsko vas Ivankone je prišel nedavno neki mož v službeni obleki sodnega sluga, povedal županu, da ga je poslal okrajni sodnik v Kocmanu zaradi požarov, ki so se pojavljali zadnje čase. Župan je takoj običnemu redarju, naj gospoda „komisarja“ spremelja na službenem potu. In „komisar“ je potoval od hiše do hiše ter povsod zahteval „v imenu postave“, da mu pokažejo zavarovalno polico. Ker pa je le malo posestnikov bilo zavarovanih, naložil je vsakemu po 5 K globe, ki se je morala takoj plačati „v imenu postave“. Na ta način je gospod komisar obral kakih 30 hiš, nakar je odpuštil milostno vaškega redarja ter šel popivati v gostilno. Uspeh pa ga je napravil tako predrznega, da je v gostilni aretoval „v imenu postave“ učitelja in nekega kmeta. Med tem je zvedela policija, da neko strahuje celo vas ter si prišla gospoda „komisarja“ ogledat. Orožniki so spoznali v „komisarju“ nekega Moskabuka, ki ga oblasti že dolgo iščejo zaradi tatvine.

— **Originalen pobeg.** Na nenavadan način je pobegnil nedavno vojaški kaznjene Peter Hinko iz domobranske ječe v Budapešti. Iz kuhove skorje si je napravil pas, bajonet in nožnico ter te predmete tako prebarval, da so izgledali kot pristni. Ko se je opoldne straža menjala, pripasal si je ta kruhov bajonet in nihče ga ni zadrževal, ko je korakal čez dvorišče in pri vratih iz ječe, ker so ga vse straže smatrale za ordinančnega vojaka. Toda ni se dolgo veselil svobode. V treh dneh je izvršil tri vlome, pri tretjem pa ga je policija prišla.

— **Črnogorski večer v Pragi.** Slovanski klub v Pragi priredi 17. t. m. v Pragi črnogorski večer. Predaval bo dr. Josip Schreiner o izletu češkega Sokola letošnje poletje v Črno goro. Predavanje bo spremljal s skioptičnimi slikami. V posebnih prostorih bodo izloženi razni črnogorski etnografski predmeti: orožje, obleka, glasbeni predmeti in razne drobnarije iz domačega gospodarstva.

— **Na elitnem plesu.** „Gospod baron, ali bi me ne hoteli predstaviti svoji mladi soprogi?“ — „Se ne izplača ljubi grof — jutri se že ločiva.“

— **Draga slika.** Oskar Huldšinski je kupil v Parizu sliko za 425.000 frankov. Za sliko so se potegovali razni ameriški bogataši. Slika je iz leta 1414 ter predstavlja portret nekega Medicija, brata papeža Leva X.

Književnost.

— **Strossmayer.** Koledar za god. 1907. „Odbor zagrebaških go spoja za Strossmayerov spomenik“ je izdal koledar, ki je po vsebini in po opremi nekaj izrednega. Čisti dohodek je namenjen za Strossmayerjev spomenik. Knjiga obsega poleg koledarske vsebine in uradnega adresnega izkaza celo dolgo vrsto finih umetniških slik in prilog, ki se največ tičejo Strossmayerja in iz najodličnejših peres vse polno literarnih prispevkov. Ti se dajo deliti na dve skupini. Prva je posvečena samemu Strossmayerju, spominom na njega in na njegovo delovanje. Druga obsega beletristične spise v verzih in v prozi. Dodan je pregled hrvatskih prosvetnih zavodov in društev. Cena je 2 K. Naroča se ta krasna knjiga pri knjigotržcu Gj. Trpincu v Zagrebu.

Telefonska in urzbojavna poročila.

Dunaj 17. decembra. Vladna prizadevanja da bi češki radikali in slovenski liberalci umaknili svoje nujne predloge v svrhu, da bi se mogli rešiti pro-

računski provizorij in nekateri drugi načrti, so se izjalovili. Intri se bo torej poslanska zbornica bavila s temi nujnimi predlogi. Prvi pride do besede najbrže dr. Sobotka.

Dunaj 17. decembra. Odslek za volilno reformo je odločil vse predloge zastran kanceleparagrafa.

Dunaj 17. decembra. Vsepariški poslanec Berger je odložil svoj mandat.

Dunaj 17. decembra. Poročilo dvornega svetnika Lamascha o volilni reformi je izšlo danes v tisku. Iz poročila je videti, da se gospodskozbornična komisija posvetovala tudi o tem kako naj se premeni poslovni red. Zahtevalo se je, da naj se izključujejo za go tovo vrsto sej taki poslarci, ki niso silo in psove, naj se za gotovi reštev takozvanih državnih potreb in naj se da deželni m zbo pa pravica, da volijo nekaj za skupnikov v gospodsko zbornico.

Dunaj 17. decembra. Železniško ministrstvo je odredilo 50od stočno znižanje tarif v na državnih železnica za dovažanje živine in mesa v razna velika mesta (Lubljana ni imenovana v tem razglasu) da se tako zniža cena mesa. Ocenem se raznanja, da posredne ministrstvo pri privatnih železnicah, naj bi dovolje enako znižanje tarifov.

Praga 17. decembra. Osebn vlak je v Duchovu zapeljal na napačni tir. 33 potnikov je bilo ranjenih. Dva železniška uslužbena so takoj zmrli.

Stokholm 17. dec. Svedski kralj Oskar umira.

Petrograd 17. decembra. V peko vilo v bližini mesta so vdrli razpeti in prihihi lastniki, da jim je izročila 5000 rubljev. Na to so izginili brez sledu.

Varsava 17. decembra. Tu je bil včeraj na cesti ustreljen neki policijski inspektor.

Constohovo 17. decembra. Vojsno sodišče je obsodilo pet oseb na smrt. Obsojenci so bili takoj na to usmrteni.

Livkanc 17. decembra. Policija je borela aretirati tri revolucionarje. Revolucionarji so se postavili v bran in so ustrelili štiri policiste, ki so intervenirali pri aretaciji; na to so zbežali. Na begu sta bila ustreljena dva revolucionarja, tretji je pa izviril samomr.

Rim 17. decembra. Vkljub policijski prepovedi so se vprizorile tudi velike protiklerikalne demonstracije. Na ulici Fr. nese se je zbrala velika množica ljudi, ki je h telu pred francoskim poslanstvom demonstrirati v prig protiklerikalni politiki francoske vlade. Policiji se je z velikim trudom posrečilo razgati demonstrante.

Rim 17. decembra. Povodni aktivne države od cerkve na Francoskem so bile včeraj tukaj velike protiklerikalne demonstracije.

Pariz 17. decembra. Prva neobdobja, odkar je država neodvisna od cerkve, se miha v miru. Duhovniki so se malo trudili, da bi vabili v cerkve kar mogoče ljudi in uprizarili demonstracije, a uspeha niso imeli. Obisk cerkva je bil v pripravi s to agtacija malenkosten. Pokazalo se je to nedeljo na majeklatantnejši način. Verska indiferentnost pariskega prebivalstva.

Pariz 17. decembra. Kardinal Richar se izseli danes iz skofije palače v hišo poslanca C. Chm. Klerikalci se pripravljajo na demonstracije.

Pariz 17. decembra. Pri razpravi o premenbi zakona glede aktivne države in cerkve bde klerikalci izjavili, da se razprav sploh ne udeležijo.

Pariz 17. decembra. Pri iziditvi škofa je med klerikalci in obodomisalcji prišlo do rabuk. Z obeh strani se je streljalo. Ranjenih je bilo več oseb, med njimi neki žurnalisti.

Umrli so v Ljubljani.

Dne 14. decembra: Oton Koutny, pivovar, 20 let Dunajska cesta 52, se je zastrupil.
Dne 15. decembra: Ivan Žagar, pekovski mojster, 14 let, Dunajska cesta 9, kap. — Kamilo Benedikt, trgovčev sin, 17 let, Bleiweisova cesta 19, Sarcoma ren. sin. — Alojzij Jeršin, kaizerjev sin, 3 in pol leta, Illova 32, Bronchitis capill.

Borzna poročila.

Ljubljanska
Kreditna banka v Ljubljani.
Uradni kurzi dun. borze 17. decembra 1906.

Naložbeni papirji.	Dinar	Blago
4 1/2% majska renta.	99 25	99 45
4 1/2% srebrna renta.	100 25	100 4
4% avstr. krona renta.	99 05	99 25
4% zлата.	117 45	117 6
4% ogrska krona renta.	95 85	96 05
4% zлата.	114 45	114 65
4% posojilo dež. Kranjske	98 60	99 40
4% posojilo mesta Spljet	100 50	101 50
4% Zadar	99 30	100 30
4 1/2% bos. herc. železniško posojilo 1902	99 75	100 75
4% češka dež. banka k. o. z. o.	99 40	99 65
4 1/2% zast. pisma gal. dež. hipotečne banke	99 60	99 60
4 1/2% pešt. kom. k. o. z. 10% pr.	104 95	105 95
4 1/2% zast. pisma innerst. hranilnice	100	101
4 1/2% zast. pisma ogr. centr. dež. hranilnice	100	100 25
4 1/2% z. pis. ogr. hip. ban.	100	100 20
4 1/2% obl. ogr. lokalnih železn. d. dr.	100	100 20
4 1/2% obl. češke ind. banke	100	101
4% prior. lok. želez. Trst-Poreč	99 90	99 90
4% prior. dolenskih žel.	99 50	100
3% prior. juž. žel. kup. 1/1%	314	316
4 1/2% avstr. pos. za žel. p. o.	100 40	101 40

Srečke.		
Srečke od l. 1860/1.	219	224
od l. 1864	269 50	272 50
tizske	154	156
zem. kred. I. emisije	278	288
II.	287	297
ogrške hip. banke	264	262
srbške a frs. 100—	101	110
turške.	162 0	163 50
Basilika	22 40	24 4
Kreditne	454 50	464 50
Inomoške	79	87
Krakovske	89	93
Ljubljanske	60	65
Avstr. rdeč. križa	47 25	49 25
Ogr.	28 25	30 25
Rudolfove	55	60
Salcburške	70	79
Dunajske kom.	5 0	510 50

Delnice.		
Južne železnice	179 50	187 50
Državne železnice	680 10	687 50
Avstr.-ogrške bančne deln.	1781	790
Avstr. kreditne banke	691 75	692 75
Ogrske	830	831
Živnostenske	242 50	245
Premogokop v Mostu (Brux)	753	757
Alpinske montan	632	633
Praske žel. ind. dr.	710	722
Rima-Muranyi	574	575
Trboveljske prem. družbe	287	291
Avstr. orožne tovr. družbe	574	568
Češke sladkorne družbe	149	150 80

Valuta.		
C. kr. cekia	11 34	11 39
20 franki	19 11	19 14
20 marke	23 48	23 56
Sovereigns	24 02	24 08
Marke	117 55	117 75
Laški bankovci	95 55	95 65
Rubliji	2 53	2 53
Dolarji	6 84	6

Žitne cene v Budimpešti.

Termin.		
Šenica za april	50 kg K	7 41
28. april	50	6 57
Coruza maj 1907	50	5 16
Oves april	50	7 46

Drž. želez. Zdržno.

L. Schwentner

knjigotržec

v Ljubljani, Prešernove ulice št. 3.

Naznanjam, da sem prevzel od „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani v izključno razprodaje Jurčičeve brane spise, potem letnike in posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ in vse one knjige, katere so izšle v založbi „Narodne Tiskarne“. — Te knjige so:

Josipa Jurčiča zbrani spisi, zvezek I. do XI, broširan a 50 kr., elegantno vezan a 1 gld.
Posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ po 40 kr.
Šbirka zakonov I. Kazenski zakonik zvezek a 3 gld.
Šbirka zakonov II. Kaz. pravni red vezan a 2 gld. 80 kr.
Zarnikovi zbrani spisi I. zvezek broširan a 50 kr.
Dr. Nevešek: „4000“ Povest broš. a 50 kr.
A. Aškerc: Izlet v Carigrad, broš. a 20 kr.
Turgenjev: Otol in sinovi Roman, broširan a 50 kr.
Štiri novele, broš. a 20 kr.
Bened. Třebizsky: Blodne juše Roman, broširan a 70 kr.

Po znižani cenli priporočam: **Fran. Kocbek, Pregovori**, prilike in reki. Prej 50 kr., sedaj samo 30 kr.

Sprejemam tudi naročila na vse modne žurnale, na vse domače in tuje časnike ter knjige.

Po vseh kulturnih državah registrirana

Na drobno ne prodajava.

LEVOVAZNAKAL

14000

za srajce ovrtnike in manšete

Joss & Löwenstein

6. ul. r. dvorna debavilnja

PRAGA

Meteorološko poročilo.

gruden	Čas opazovanja	Stanje barometra v vis.	Temperatura v C.	Vetrarji	Nobe
15.	9. sv.	729.3	-5.4	brezvetrno	megla
16.	2. aj.	731.9	-9.8	sl. jug	megla
	2. pop.	732.8	-4.0	sl. jug	pol. oblak.
	9. zv.	736.3	-5.4	brezvetrno	jasno
17.	7. aj.	738.6	-6.5	ar. svzh. del.	jasno
	2. pop.	738.4	-1.3	sl. vzsvzh. del.	oblak.

Srednja predvečerašnja in večerašnja temperatura: 3.4° in 6.4°; norm.: 1.6° in -1.7°.
Mokrina v 24 urah 0.0 mm in 0.0 mm.

Zahvala.

Vsem, ki so izrazili sožalje in nas tolažili ob smrti iskreno ljubljenega brata, strica in svaka, gospoda

Ivana Žagarja

pekovskega mojstra

kakor tudi za časteče mnogobrojno spremstvo pokojnika k večnemu počitku, izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znanem, os bito pa gosp. pekovskim mojstrom in pomočnikom, najiskrenejšo zahvalo. Tudi se zahvaljujemo za darovane krasne vence.

4494

Žalujoči ostali.

Izšla je knjiga

Kralj Matjaž.

Povest iz protestantskih časov na Kranjskem.
(Ponatis iz „Slov. Naroda“.)

Lična brošura obsega 363 strani ter obdeluje v zanimivi povesti kmetijski punt na Vrhniki in okolici ter napad na sa mostan krutih menihov v Bistri.

Cena 1 K, s poštnino 1 K 20 vin.

Dobi se edino pri

L. Schwentnerju, knjigarju

v Ljubljani, Prešernove ulice.

Iščo se stanovanje

sa 1. februarja 1907, obstoječe iz 3 sob, kuhinje in pritlikin, prvo ali drugo nadstropje; ne daleč od Marjin ga trga.

Ponudbe na anononni biro, Rimska cesta 2.

Razglas.

Zakupno društvo v Ložu razpisuje

službo dacarja.

Zahteva se znanje slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi ter potrebno zmožnost v računstvu ter se tudi zahteva kavecija.

Plača 960 kron na leto in stanovanje. Vloge je vložiti do 24. decembra na imenovano društvo.

V Ložu, dne 11. grudna 1906.

Alojzij Žnidaršič.

reprezentant.

Primerni darovi za Božič in Novo leto

Trgovina in zaloga umetnin Josip Kaplan

Dolga ulica 12 ZAGREB Telefon šte. 245.

je znana kot najsolidnejši in najcenejši izvor za nabavo slik v modernem slogu z okusnim okvirom kakor tudi kot največje in najcenejše skladišče okvirov.

Geniki zastoj in poštnine prosto.

Popolna oprema za novorojenčke otroško perilo

v zalogi za vsako starost priporočena znana trgovina s perilom

C. J. HAMANN

LJUBLJANA.

Perilo lastnega izdika.
1870 Ustanovljena 1870.

Oes. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. oktobra 1906. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.:

7-10 zjutraj Osebn vlak v smeri: Jesenice, Gorica c. kr. dr. žel., Trst c. kr. dr. žel., Celovec, Glandorf, Salcburg, Inomost, Linc, Budejovice, Praga.

7-17 zjutraj Osebn vlak v smeri: Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevja.

11-30 pop. dne. Osebn vlak v smeri: Jesenice, Gorica c. kr. dr. žel., Trst c. kr. dr. žel., Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, Salcburg, Inomost, Bregenc.

1-05 popoldne Osebn vlak v smeri: Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevja.

4-00 popoldne. Osebn vlak v smeri: Jesenice, Gorica c. kr. dr. žel., Trst c. kr. dr. žel., Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, Stajer, Linc, Budejovice, Praga, Dunaj zahodni kolodvor.

7-08 zvečer Osebn vlak v smeri: Novo mesto, Kočevja.

7-35 zvečer. Osebn vlak v smeri: Trbiž.

10-23 ponoči Osebn vlak v smeri: Jesenice, Gorica c. kr. dr. žel., Trst c. kr. dr. žel., Beljak, Inomost, Monakovo.

Dohod v Ljubljano juž. žel.:

7-09 zjutraj Osebn vlak iz Trbiža.

8-44 zjutraj. Osebn vlak iz Novega mesta, Kočevja.

Dohod iz Ljubljane juž. žel.:

11-15 predpoldne. Osebn vlak iz Gorice c. kr. dr. žel., Trbiža, Celovca, Linca, Praga, Dunaja zahodni kolodvor.

2-32 popoldne Osebn vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta, Kočevja.

4-30 popoldne. Osebn vlak iz Selctala, Celovca, Inomosta, Monakovega, Beljaka, Trbiža, Gorice c. kr. dr. žel., Trsta c. kr. dr. žel.

8-35 zvečer. Osebn vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta, Kočevja.

8-45 zvečer. Osebn vlak iz Praga, Linca, Dunaja juž. žel., Celovca, Beljaka, Trbiža, Trsta c. kr. dr. žel., Gorice c. kr. dr. žel.

11-34 ponoči. Osebn vlak iz Pontablja, Trbiža, Trsta c. kr. d. žel., Gorice c. kr. d. žel.

Odhod iz Ljubljane dr. kolodvor:

7-28 zjutraj. Mešani vlak v Kamnik.

2-05 popoldne. Mešani vlak v Kamnik.

7-10 zvečer. Mešani vlak v Kamnik.

10-45 ponoči Mešani vlak v Kamnik. (Samo v oktobru in le ob nedeljah in praznikih.)

Dohod v Ljubljano dr. kolodvor:

6-49 zjutraj. Mešani vlak iz Kamnika.

10-59 predpoldne. Mešani vlak iz Kamnika.

6-10 zvečer. Mešani vlak iz Kamnika.

9-55 ponoči. Mešani vlak iz Kamnika. (Samo v oktobru in le ob nedeljah in praznikih.) (Odhodi in dohodi so naznačeni v srednjeevropskem času.)

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Priložnostni kup.

Jako dobro ohranjen skoro nov francoski pianino

se takoj prodaja.

Kje, pove upravništvo „Slov. Naroda“.

4493-1

Salame fine ogrske gld 1 95; in gujati zelo priljubljene gld. 1 30; daneske 86 kr.; bolj fine gld. 1 15 za kilo

Gnjat a la Praga 1 gld.; brez kosti gl. 1 20; pleče brez kosti 95 kr.; suho meso 86 kr.; slanina 88 kr.; glavina ana 50 kr. za kilo — Fine kranjske klobase, vel. ena 20 kr.

Slivovka, hrinjeske. gld. 1 20 liter pošilja s poštnim porzajem od 5 kil naprej 335-24

Sveži speh a 80 kr., mast a 8 kr., glava a 40 kr., prašiči iztrebljeni po tržni cenli.

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Izprašan

kurjač

ki je ob enem tudi ključavničar se sprejme za parno opekarno. Prednost imajo oni, ki so že službovali pri enakih opekarnah. Nastop službe s 1. aprilom 1907. Plača po dogovoru.

Ponudbe pod „izprašan kurjač“ na upravništvo „Slov. Naroda“. 4144-3

Kavarna „LEON“

v Ljubljani, na Starem trgu 30

vsak torek, četrtek, soboto in nedeljo

Uso noč odprta.

Z odličnim spoštovanjem

3455 13 Leo in Fani Pogačnik.

Razprodaje

nimam

ali prodajam narejene obleke za gospode in dame zaradi prošle sezije v 4448 4

polovično ceno.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5.

„Ljubljanska kreditna banka“

Podružnica v SPLJETU. v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2. Podružnica v CELOVCU.

Delniška glavnica K 2.000.000.— Rezervni zaklad K 300.000.

sprejema od 1. novembra t. l. vloge na vložne knjižice in na tekoči račun po 4 1/2%, ter je obrestnje od dne vloge do dne vzdiga; obenem zvišuje obrestno mero starih vlog na knjižice od sedanjih 4% na 4 1/2%, začeni s 1. novembrom t. l.

Rentni davek plača banka sama.

144

Petrolejska plinova svetilka „Vega“

Je najnovejša in najboljša svetilka XX. stoletja, pri kateri se petrolej spremeni v plin.

Porabi se samo za 1 vinar petroleja na uro, ter gori svetlejšje kot navadni plin. Ni treba privijati stekla (dobta), da takoj razsvetli, pri stoja na vsako navadno petrolejsko svetilko 10" ali 14" in gori brez duha. Kompletna petrolejska svetilka „Vega“ stane kron 8.—.

Zalogo ima

Valentin Golob

trgovina z železnino

Mestni trg šte. 10.

573—6

Klobuki se sprejemajo v popravo.

Zobozdravnik

med. univ.

4477—2

dr. Gustav Rodoschegg

je prevzel prakso umrlega
zobozdravnika **fr. Paichla**

in ordinira kakor njegov prednik

na **Starem trgu št. 2,**

I. nadstropje

od 9. do 12. dopol. in od 2. do 5. popold.

**Dobra knjiga je najprimernejše
in najcenejše božično darilo!**

Knjigarna L. Schwentner

*** v Ljubljani ***

priporoča nastopne, elegantno opremljene knjige:

Aleksandrov (Murn): Pesmi in romance. (S sliko pesnikovo.)

8°. Str. XLII + 136. Eleg. v platno vez. K 5.—, po pošti K 5.30.

Aškerc A.: Zlatorog. Planinska pravljica iz Trente. 8°. Str. 78.

Eleg. v platno vez. K 3.—, po pošti K 3.20.

Aškerc A.: Mučeniki. Slike iz naše protireformacije. 8°. Str.

VIII + 168. Elegantno v platno vezano

K 4.50, po pošti K 4.80.

Aškerc A.: Junaki. Epske pesnitve. 8°. Str. 170. Izvirno v

platno vezano K 4.50, po pošti K 4.80.

Cankar Iv.: Erotika. Druga izdaja. 8°. Str. 104. Elegantno

v platno vezano K 3.20, po pošti K 3.40.

Poljanec Ljudmila: Poezije. Pantheon izdaja. Str. 120. Eleg.

vezano K 3.—, po pošti K 3.10.

Prešernove poezije. Uredil A. Aškerc. Mala 8°. Str. LIV + 232

Elzevir izdaja s Prešernovo podobo.

Elegantno v usnje vezano K 3.—, po pošti K 3.10.

Zupancič Oton: Čez plan. Mala 8°. Str. 114. Patheon izdaja.

Elegantno v usnje vezano

K 3.—, po pošti K 3.10.

Gregorčič S.: Poezije. I. zvezek, elegantno vezan K 3.—,

II. zvezek, elegantno vezan K 3.20,

III. zvezek elegantno vezan K 4.—, po pošti po 20 vin. več.

ANTON ŠARC

Izdelovanje perila za Božič

Perilo za moške, perilo za ženske, platno, šifon, prti,

Likalnica

izredno z električnim obratom

prtiči, garniture za kavo,

za perilo

tvorniška zaloga belega blaga in vezenja

brisalke, nogavice, vezenje,

Kolodvorske ulice 8.

Sv. Petra cesta št. 8.

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 8.

velika izbira žepnih robcev.

Kolodvorske ulice 8.

Št. 2164

Razpis.

Na mestni višji realni v Idriji je popolniti s 1. prosincem 1907. mes.

1. hišnika in kurjača in 2. pomožnega sluga

vsako z letno plačo 720 K, dejalnostno doklado 72 K in pavšalom za obleko 80 K

Mesti se začasno oddati, po enoletnem vseskoz dovoljenem slabošanju

pa imata imenovana pravico za stalno namestitvev.

Prosilci za razpisani mesti morajo dokazati, da zobjo dobro slovesit

čitat in pisati ter računati in morajo biti zdrave in krepke telesne postave.

Pravilno prebrane in lastnoročno pisane prošnje se naj vlagajo do

27. grudnia 1906 pri županstvu v Idriji.

Županstvo v Idriji,

dne 16. grudnia 1906.

R. KIRBISCH

slasčičar

v Ljubljani, na Kongresnem trgu šte. 8

priporoča bogato zalogo najfinjših in slastnih

obeskov za božična drevesca

bonbonov, francoskega sadovja, čokolade, čajnega peciva, pa-
cijenc, kompota, vin ruma, čaja, likerjev itd., lepih atrap
košaric, pokalnih bonbonov. 4418—5

K praznikom

različne potice, prežce, pince, šar'elj itd. itd.

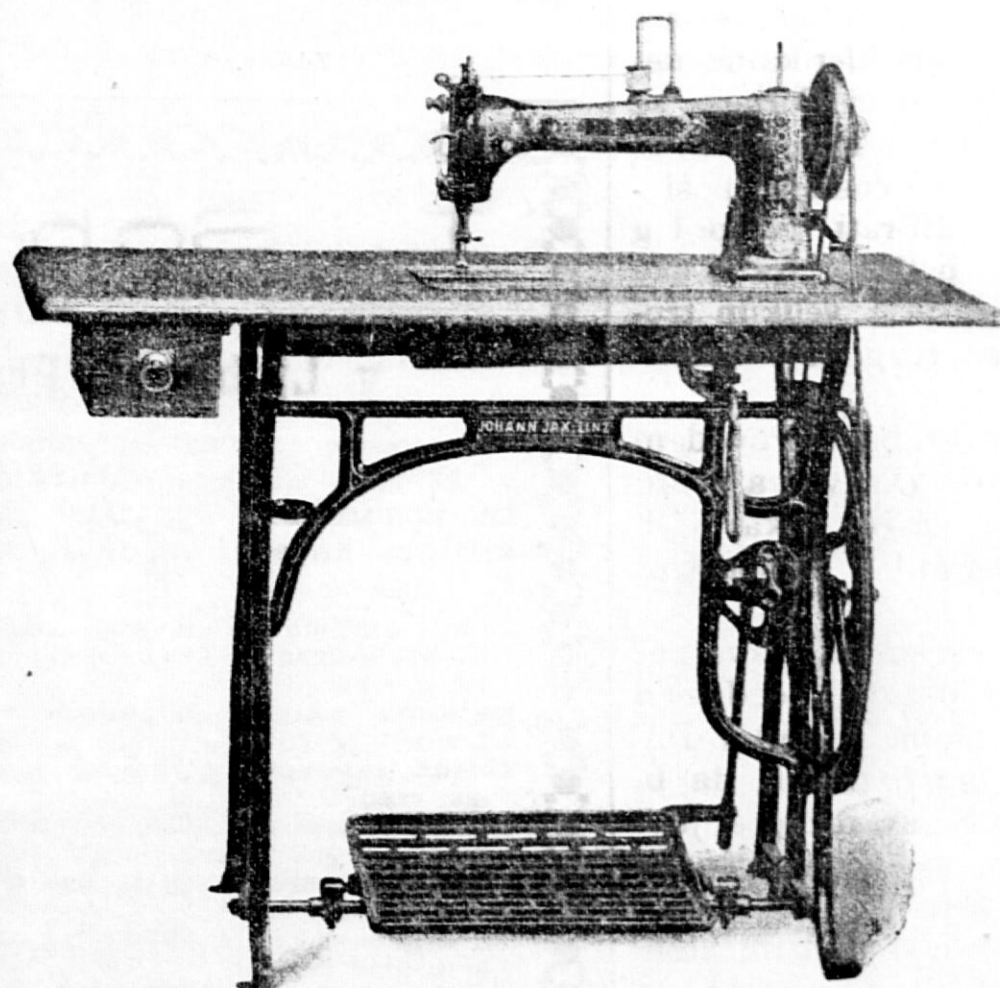
Tukajšna in zunanja naročila točno.

Samo 50 vinarjev
stane 1 kilo
olja proti prahu

priznано najboljše vrste pri

Adolfu Hauptmann

tovarna oljnatih barv, firnežev in stekl. kleja
v Ljubljani. 3258—15

Novost
na polju
industrije
za šivalne
stroje!

JAX
šivalni
stroji

z okroglim
čolmičkom

Rundschneid-
maaschine

št 12 D

Pri umetni konstrukciji kolesja tega novega šivalnega stroja z uporabo pri-
jemalca z obročkom z okroglim čolmičkom se pojavlja najmanjše drgnjenje vsi-
gibajočih se delov in se stroj najmanj obrabi radi zelo natančne montaže in vpo-
rabe najboljšega materiala. Radi tega ima ta stroj največjo trpežnost, obenem pa
dela brez vsakega šuma in vedno enakomeren, izredno lep vzoren šiv. Specielno
ta stroj z zamašnjakom z veliko izmenjavo hitrosti prirejeno železno stojalo je primerno
za najhitrejšje šivanje; velika cevka slovito-znanega „Zentralbobbin“-šivalnega stroja
je še širša in kakor pri prvem, vsa zobčasta kolesa, ki bi se drgnila, nadomeščena
s vrtečimi valčki in ročicami. — Posebno pripraven je za

JAXov šivalni stroj z okrog. čolmičkom št. 12

za krojače, jermenarje, čevljarje, izdelovanje golenic. — Kdor si boče nabavi
najnovejšo, izrabiti svojo obrt in delavno dobo na najracionalnejši način, naj
naroči ta stroj v naši trgovini brezplačno na poizkušnjo, ne da bil s tem prisiljen za nak

Ivan Jax & sin, Ljubljana, Dunajska c.

Tovarna v Lincu. Ustanovljena 1867.

Šivalni stroji enostavne in luxus-opreme za vse panoge šivanja
Zahtevajte cenike zastoj in franke.